

Divertisment estival la Soci

Foto: A. Katkov

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Luna știe;
o va spune?

Bibliotecarul
electronic

GEORG BAUER ALIAS...

(Fantastica aventură
a lui Viktor Mironov)

PAGINA DE UMOR

Un linx ca oricare
altul

O poveste tristă

Despre scolopendre,
urechelnițe și alte
miriapode

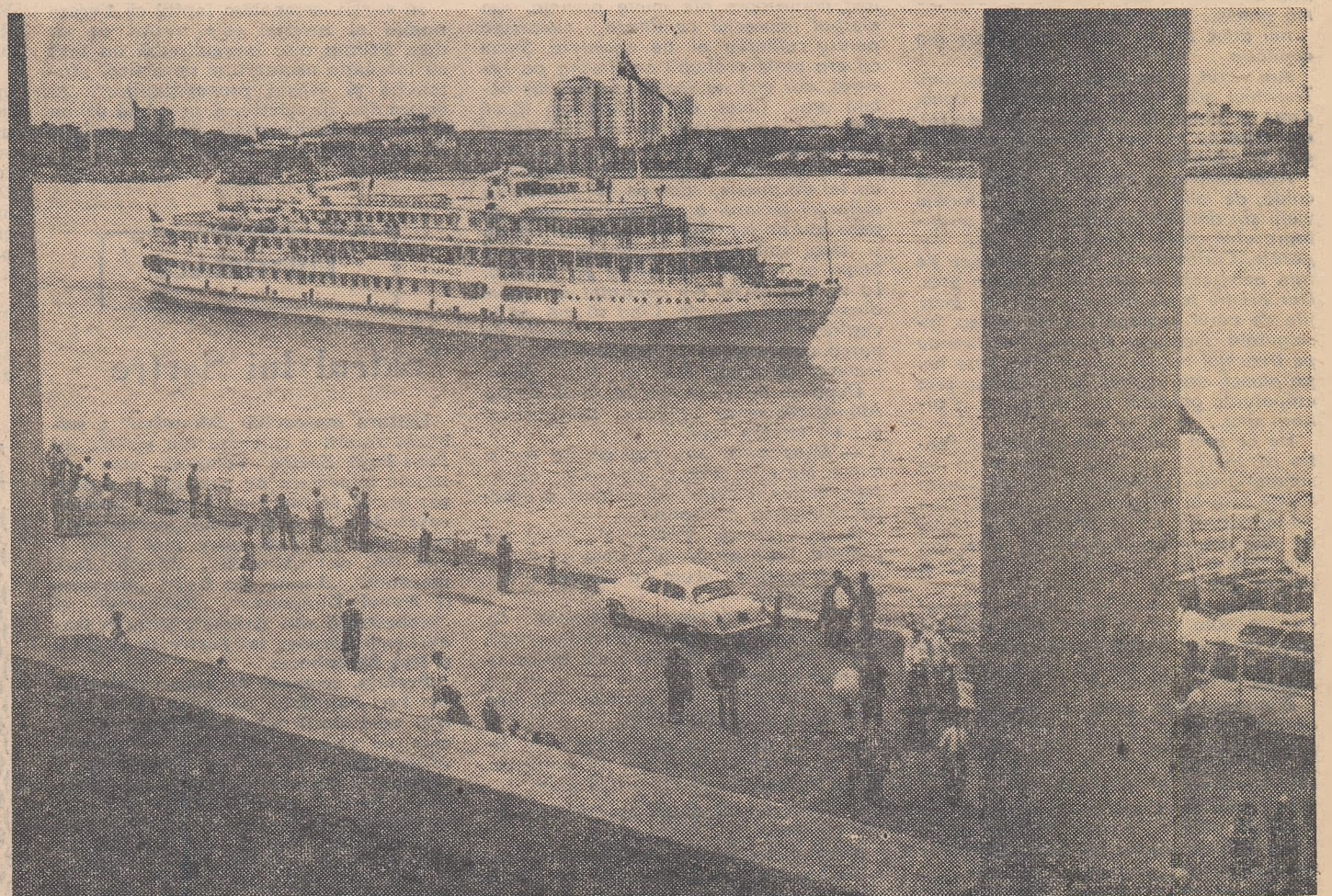
Anul XXIII

30

(1167)

28 iulie 1967

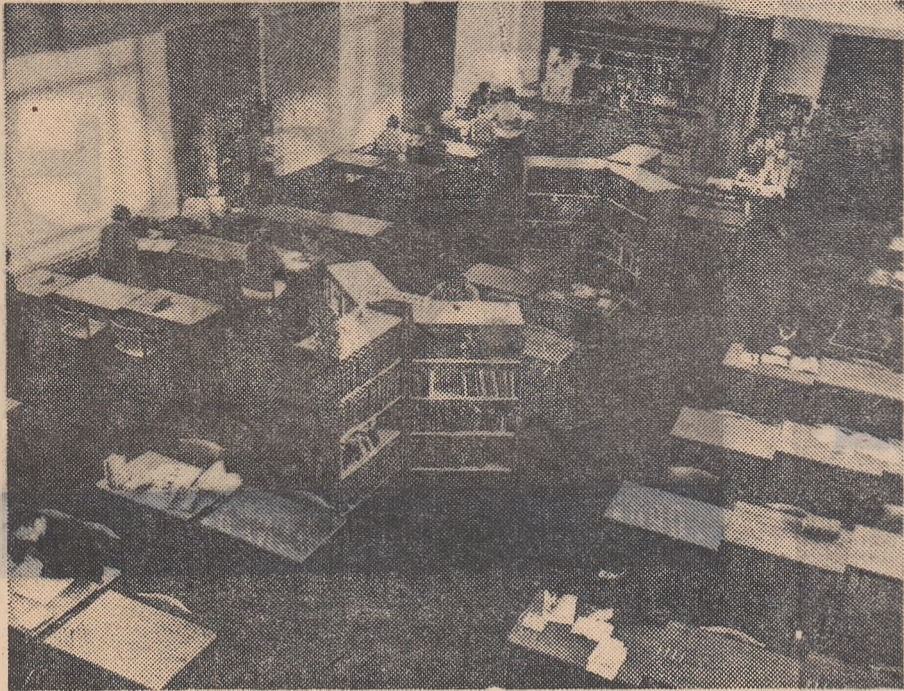
12 pagini, 1 leu

O plimbare cu motonava pe râul Moscova e oricând plăcută, dar mai ales în zilele de caniculă

Foto: V. Egorov

Sală de lectură în noua clădire a Bibliotecii unionale de literatură străină din Moscova.

JURNAL

I. Învăț să merg pe pământ

Paginile acestui jurnal au fost scrise de o sportivă celebră, Inga Artamonova (Voronina) a fost în ultimii ani de patru ori campioană mondială absolută la patinaj viteză, performanță care este un record unic în acest domeniu sportiv. Admiratorii ei din lumea întreagă au fost profund impresionati de sfârșitul tragic al acestei mari campioane.

Jurnalul neterminat al Artamonovei ne introduce în universul unei sportive pline de voință și de îndrăzneală, care căuta însă să depășească, în toate direcțiile, granițele pasiunii ei fundamentale.

Un concurs dramatic. Piciorul s-a umflat și nu mai pot scoate gheata. Îmi privesc gamba cu precauțiune, să nu mă vadă cineva. Îmi apropiu încetisor mîna de locul unde mă doare mai tare, de călcii. Degetele înregistrează umezeala singelui. Gros și viscos. Ce să fie? Să-mi fi tăiat nu numai gheata, ci și piciorul? Mai am de alergat trei probe.

Mă uit pe fereastră. Nu mă sperii așa ușor. Acum, importantă este stăpînirea de sine. Așadar, fereastră. Ce-i dincolo de fereastră? Nimic deosebit — vreme umedă. Rileva spune rîzînd: „tipic leningrădeană”. Cum se antrenează ea, oare, pe o asemenea vreme?

Nu, așa nu merge! Mă gîndesc din nou la concurs. Mă enervez. Trebuie să mă gîndesc neapărat la altceva.

Îmi aduc aminte de o întâmplare din copilărie.

Am văzut, odată, o salcie fulgerată. Trunchiul gros fusese despicat în două, exact în două. Pe trunchiul carbonizat, dar care nu murise încă, seva se prelingea în mărgele.

Apoi furtuna a trecut. În ziua aceea caldă, de iulie, ea înprospătuse forțele vieții și-i dăduse un sens. Lenea, însoțitoare obligatorie a amiezii de vară, dispăruse. Codobaturile zburau aproape de fața nemiscată a apei. Vîntul adia ușor. Dar printre toate făpturile naturii, amețite de aerul proaspăt, salcia murea, în-singurată. Picăturile de sevă străluceau pe trunchiul negru. Aveam doar șase ani pe atunci, dar văzînd salcia aceea, prin crăpăturile gardului, am înțeles că și arborii simt...

De ce prin crăpăturile gardului? Pentru că, în 1942, am fost internată într-un sanatoriu de tuberculoși. Mă pliciseam foarte tare în compania celor mari, care nu-mi acordau nici o atenție, mie, fetiței de șase ani, mereu ocupați cu bolile lor. Am rugat-o pe mama să mă ia acasă, dar ea n-a vrut:

— Fata mea, aici te hrănesc bine, iar eu sînt toată ziua la lucru. Cine să aibă grijă de tine? Roagă pe cineva să te învețe să citești. Timpul o să treacă mai repede...

Zăpada cade grea și umedă. Îmi apropiu mîna de fereastră și încerc să-i prind fulgii. Zadarnic, însă! Fulgii de zăpadă sînt foarte vicleni și zboară de cealaltă parte a ferestrei. Singele îmi face parcă în ciudă și nu vrea să se oprească. Gheata e plină de singe.

Mă duc la doctor. Polina Afanasieva se ia cu mîinile de cap:

— Te internez imediat. Chem salvarea. Cu o asemenea rană nu se glumește.

— Lasă prostiile, îi spun eu, încercînd să zîmbesc. Hai să vorbim serios. Poți să mă ajuți?

— Cum să te ajut?

— Trebuie să concurez imediat pe o mie cinci sute de metri.

— Nici nu vreau să aud. Ca medic... — mă avertizează doctorița Sudakova.

— Da, tocmai ca medic te rog să mă ajuți. Trebuie să concurez. Dacă nu-mi dai nici un ajutor, atunci alerg așa, în starea în care mă aflu.

— Dar asta e o nebunie! exclamă doctorița. Cînd te-ai rănit?

— Aici, în prima cursă.

— Dar ai mers bine pe cinci sute de metri, remarcă ea mirată.

— Asta-i prețul, îi răspund eu, arătîndu-i, cu un semn, piciorul.

Participarea mea la această cursă a fost hotărîtoare din multe privințe. Am alergat împreună cu Rileva, cunoscută pentru calitățile ei de sprinteră. Știam că era puțin probabil s-o înving pe Tamara, dar nici nu vroiam să mă las bătută ușor. Chiar de la start am făcut, însă, doi pași greșiți. M-am încurcat și patina de pe stîngul mîri intrat în călcîiul drept. La început, n-am simțit nici un fel de durere, dar pe la jumătatea distanței piciorul a început să mă supere rău de tot. Nu mai puteam alerga și doar voința mă împingea înainte. Știam că n-o s-o mai ajung pe Tamara. La sfîrșitul cursei am constatat că pierdusem două secunde. Cînd să mă uit în vestiar, singele curgea din rană de parcă cineva mi-ar fi pilit piciorul. Am încercat să suport durerea. N-am putut.

După ce mi-a dezinfecat rana, Polina Afanasieva mi-a suturat-o. Diagnosticul ei: un tendon rupt.

— M-aș mira să poți alerga azi și mîine. Nu te-ai sfătui, dar să-ți amorțesc, măcar, piciorul. Mi-a făcut o injecție și durerea a dispărut.

les pe gheață. Patinez de parcă am proteze. Laba piciorului bolnav o ia mereu într-o parte. Încerc s-o controlez, dar mă poticnesc.

Dar pe culoarele apropiate de tribune cursa a început. Spectatorii țipă, încep să lunc mai ușor și mai liber.

— Re-cord! Re-cord! scandează supporterii mei.

„Ce record?” — îmi spun eu. Să dea Dumnezeu să ajung la finis.

„Ei, dar destul cu vîicărelile!” Și lăsînd de-o parte teama și neîncrederea, încep să lunc mai ușor și mai liber.

— Re-cord! Re-cord! scandează supporterii mei.

N-am bătut nici un record, dar nici n-am lăsat ca vreo concurentă să treacă înaintea mea. M-am suit pe podiumul învingătorilor, schiopătînd. Am primit medalia de aur de campioană a țării mușcîndu-mi buzele și zîmbînd.

— Ce-i cu tine? mă întreabă Sonia Kordakova.

— Sînt obosită, îi răspund fără să cli-pesc.

— Și eu, adăugă fosta campioană a lumii, veterana mereu tînără a echipei noastre. Nu știu cum o să alerg mîine!...

...A doua zi a fost o zi fericită pentru mine: am cîștigat două medalii de aur mici și una mare — medalia de campioană absolută a Uniunii Sovietice.

Inga Artamonova

LINGVISTICĂ

O nouă revistă de specialitate

Au apărut primele două numere ale unei reviste cu un profil oarecum neobișnuit, intitulată „Limba rusă în străinătate”. Publicația, editată de Centrul metodic de limbă rusă de pe lângă Universitatea din Moscova, este destinată, în primul rînd, celor ce predau limba rusă peste hotarele Uniunii Sovietice, dar poate fi utilă și celor ce învață singuri această limbă.

Revista are următoarele rubrici permanente: „Lingvistică”, „Metodică”, „Studii”, „Note și informații”, „Mozaic”, „Critică și bibliografie”, „Cronici”.

Spicuum din sumarul celor două numere apărute pînă acum titlurile studiilor, articolelor și informațiilor ce ni se par mai interesante.

Olga Ahmanova, profesoară la Universitatea din Moscova, se ocupă de stadiul actual al dezvoltării lingvistice și de metodică predării limbii ruse, iar Lev Novikov, de principiile și conținutul diferitelor dicționare, atît de necesare celor ce studiază limba rusă.

Două articole tratează, primul, problemele „modelelor de propoziții”, iar al doilea „accentul verbelor în limba rusă”.

O bună parte din rubrica „Studii” este consacrată frazelor și expresiilor de politețe. Textele înmănușează frazele și expresiile curente folosite în U.R.S.S. pentru a te adresa unui interlocutor, pentru a-i saluta, a-i ura ceva, a-i mulțumi etc. Ele cuprind, de asemeni, dialogurile necesare exercițiilor pe această temă.

La rubrica „Note și informații” cîteva date despre limbajul contemporan în ce privește numele de persoane și combinațiile de cuvinte.

Academicianul Viktor Vinogradov, directorul Institutului de limbă rusă și Vitali Kostomarov, directorul Centrului metodic, schițează problemele studierii limbii ruse ca limbă străină.

R. Ghinsburg analizează, într-un articol, principiile de dezvoltare ale limbajului vorbit, iar S. Gorškova stilul epistolar rus.

În sfîrșit, semnalăm faptul că fiecare număr al revistei este însoțit de un disc. Primul disc înregistrează un text cu intonația necesară și un articol „Intonația și sensul propozițiilor”. Al doilea disc înregistrează pe o față prima lecție de limbă rusă, iar pe cealaltă textul „Plecăm la drum”.

EDITORIALE

Teatrul lui Sartre

Editura moseovită „Iskusstvo” a publicat recent o culegere din piesele lui Jean-Paul Sartre. Volumul este un mijloc important de cunoaștere a dramaturgiei scriitorului francez, intrucît cuprinde o bună parte din piesele acestuia. Sînt prezente piese mai vechi și mai noi, ca: „Muștele”, „Mortii fără mormînt”, „Lizzie Mc Kay”, „Diavolul și Bunul Dumnezeu”, „Nekrasov” și „Sechestrații din Altona”. Printre traducătorii pieselor lui Sartre se numără și Ilya Ehrenburg.

Prefața, semnată de cunoscutul regizor Iuri Zavadski, notează: „Deși teatrul nu-i decît unul din domeniile în care se relevă inteligența superioară și marele talent al lui Sartre, ar fi inexact să credem că teatrul nu-i pentru el decît o pasiune adiacentă... Căci în piesele sale Sartre încearcă să facă accesibile gîndirea de care sînt impregnate lucrările sale filozofice, romanele, povestirile și articolele sale”.

Postfața volumului este semnată de Samari Velikovski, care subliniază cîteva dintre particularitățile teatrului lui Sartre. După Velikovski, acest teatru „invită spectatorul nu atît la o simțire comună, cît la o reflecție în comun”

asupra marilor probleme contemporane. „Fiecare piesă a lui Sartre, scrie în continuare Velikovski, jalonează evoluția unei gîndiri sinuoase, a cărei logică nu este ușor accesibilă, dar care poate fi asimilată, pentru că este totuși vorba de o logică și nu de un joc capricios și dezordonat”.

ISTORIE LITERARĂ

Un poet din „pleiada pușkiniană”

Numele lui Evgheni Abramovici Barafinski (1800—1844) e acum prea puțin cunoscut, deși poetul a fost un reprezentant de frunte al „pleiadei pușkiniene”, iar Belinski îi acorda chiar primul loc în această pleiadă. Operele lui au fost publicate și înainte și după Revoluție, dar studiile ce i s-au consacrat n-au fost niciodată de prea mare întindere. De abia de curînd, L. G. Frizman i-a consacrat o lucrare mai completă, sub titlul „Creația lui Barafinski”.

După cum o arată și titlul, nu-i vorba de un studiu monografic, cu multe date biografice; Frizman schițează, în deosebi, caracteristicile operei lui Barafinski, folosind datele biografice în măsura necesităților.

Autorul analizează relațiile lui Barafinski cu mișcarea decembristă, problema încă nu destul de lămurită în istoria literaturii ruse. El supune unei analize judicioase influența pe care au avut-o asupra operei poetului relațiile de amicitie cu Rileev, Bestujev și Kunelbeker, dar nu ignoră faptul că Barafinski n-a fost decembrist și nici n-a participat direct la mișcarea respectivă. De aici și diferențele sensibile dintre opera lui și a poetilor decembriști.

Două capitole din lucrarea lui Frizman rețin, în mod deosebit, atenția. Este vorba de capitolul „Spovedania lirică a unui „om de prisos” și capitolul „Amurgul”.

Cel dintîi e o încercare de a lumina creația lui Barafinski dintr-un unghi de vedere nou, iar al doilea supune unei analize profunde volumul de versuri cu titlul capitolului, ultimul din cele apărute în timpul vieții poetului. Deși limbajul poetic al lui Barafinski nu ocupă un capitol special în lucrarea citată, observațiile autorului făcute pe parcursul studiului sînt exacte și semnificative.

În sfîrșit, merită să fie semnalată încercarea lui Frizman de a găsi o explicație satisfăcătoare pentru atitudinea contradictorie a lui Belinski față de autorul „Amurgului”.

cartea

actualitatea

CONSTRUCȚII NAVALE

Lumina nordului

Dragele care spală nisipul din fluviile Siberiei de nord-est, pentru a le smulge aurul ascuns în adâncuri, înghit extrem de mult curent electric. Or, în aceste regiuni centralele electrice sînt încă rare, iar instalarea cablurilor de înaltă tensiune, care să aducă curentul de la distanță costă mult prea scump. De aceea, se folosesc stațiuni energetice pe roți, montate în câteva vagoane de cale ferată. Nu se poate afirma însă nici că transportul și instalarea lor ar fi simple și ieftine!

Macheta viitoare uzine electrice plutitoare

În porturile nordice ele sînt încărcate pe nave cu care ajung, în scurtul răstimp al perioadei de dezgheț, pînă la gura fluviilor siberiene, iar de acolo o pornesc pe șine provizorii, așezate special pentru ele, pînă la sediu. Clima aspră complică construcția vagoanelor, ai căror pereți subțiri trebuie neapărat izolați. Toate aceste împrejurări cresc considerabil prețul de cost al curentului electric destinat exploatărilor aurifere.

De aceea, Ministerul Energeticii și Electrificării a propus unor ingineri specialiști în construcții navale de la Gorki să elaboreze proiectul unei centrale electrice plutitoare. Conducătorul colectivului este P. Țiganov, creatorul catamaranului care a preluat instalarea sondelor și celebrului oraș pe piloni din Marea Caspică, ceea ce reprezintă o garanție pentru reușita noului proiect.

Pe dinafară, nava nu se deosebește de o motonavă obișnuită. Ea nu se deplasează singură, ci cu ajutorul unui remorcher care o duce aproape oriunde este solicitată, căci pescajul minim de 1,5 m îi permite să pătrundă chiar pe cursuri de apă foarte puțin adînci. La bord, două turbine cu gaz, foarte economice, căci folosesc motorină sau petrol lampant, acționează două generatoare de 10 000 kW. „Lumina nordului”, cum se numește prototipul care va ancora în toamna lui 1969 la Zelionii Mîs, nu va fi lipsit nici de rafinamente tehnice: apele reziduale calde sînt eliminate printr-un sistem de țevi de jur împrejurul navei, ferind-o de îngheț chiar și pe cel mai mare ger. Noi materiale izolatoare termice, foarte ușoare, pentru a nu influența pescajul, asigură o temperatură interioară favorabilă agregatelor și echipajului. Cabine conforta-

bile, dușuri și săli comune agreabile sînt de la sine înțelese.

„Lumina nordului” are însă chiar de pe acum concurenți; este vorba de „navele eterne”, care, fiind construite din beton armat, nu sînt supuse coroziei. Colectivul constructorului-șef Mironov de la Gorodeț a adunat experiență cu pontoane plutitoare din acest material, care s-au comportat excelent pe Volga și alte fluviu. Pe Marea Caspică navighează vase-bază frigorifice, montate din plăci de beton armat. Randamentul centralelor „eterne” va fi de 2 700 sau 8 000 kW, după cum vor fi înzestrate cu motor Diesel sau turbină cu gaz. Succesul acestui nou tip de nave îi face pe constructori să vizeze la adevărate așezări plutitoare, cu școală, cîmîn cultural, magazine și ateliere pentru prestări de servicii.

INSTALAȚII NOI

Apă dulce la discreție

În ultimele decenii necesitățile mereu crescînde în apă i-au determinat pe ingineri să găsească soluții cu ajutorul cărora să rezolve ațit problema lichidului dulce necesar vieții cit și pentru scopuri industriale. De aceea și-au îndreptat privirile spre oceanul mondial, unde se află concentrată 97,2 la sută din întreaga cantitate de apă a globului terestru.

În Uniunea Sovietică se lucrează de mai mulți ani la realizarea unui sistem eficace de desalinizare a apei de mare. Inginerul I. Makinski, sprijinit de un colectiv de colegi, a construit două mari instalații pentru transformarea apei de mare, una la Baku, alta la Krasnovodsk, așa încît astăzi apa dulce obținută este larg folosită nu numai în Azerbaidjan, ci și pe litoralul estic al Caspicei, în Turkmenia, ațit pentru necesitățile populației cit și pentru industrie. De menționat că apa obținută prin metoda inginerului Makinski este mult mai pură decît cea dulce existentă pe uscat, al cărei conținut relativ ridicat în săruri minerale forma depozite de piatră pe pereții căldărilor și țevilor, ceea ce dădea naștere la cheltuieli suplimentare importante.

Recenta rezolvare a problemei obținerii de apă dulce din apa de mare are, însă, și alte implicații de ordin economic. Astfel, saramura rămasă după tratarea apei în instalații este o materie primă importantă saturată de elemente din care pot fi obținute sare de bucătărie și potasică, magneziu, brom, acid sulfuric și alte produse chimice valoroase.

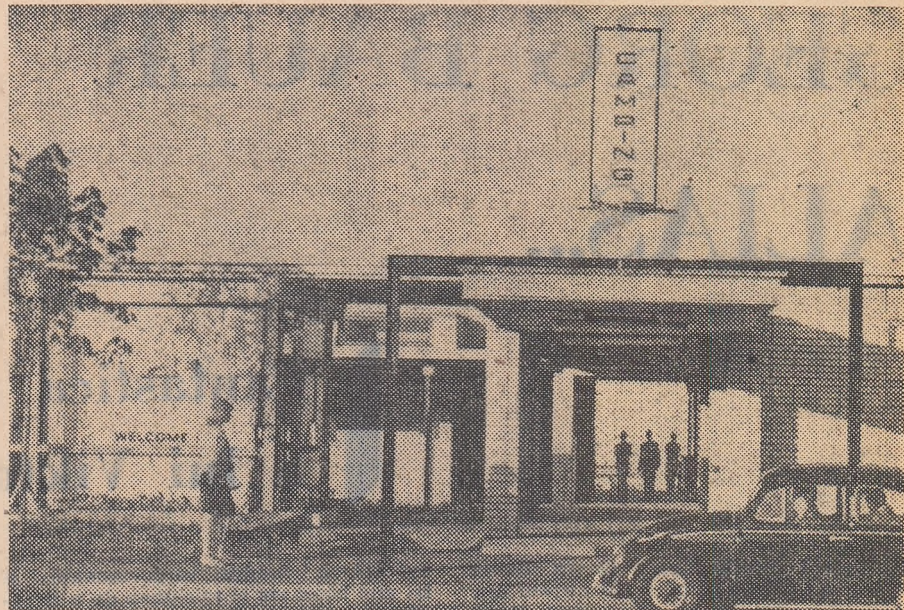
La actualul nivel de dezvoltare al tehnicii obținerea, pornind de la apa de mare, a clorurii de sodiu, sulfaților și, probabil, a rubidiului și cesiului se va dovedi, fără îndoială, în viitorul apropiat rentabilă. Porțiunea maritimă sovietică care prezintă cea mai ridicată concentrare în săruri și care va deveni una din principalele baze chimice ale U.R.S.S. pentru tratamentul produselor obținute din apa de mare va fi golful Sivaș din Marea de Azov.

ARHITECTURA

Formulă matematică pentru alegerea culorilor

Matematicile pătrund în domeniul care pînă acum păreau în mod categoric că nu se pot supune unui calcul precis ca, de pildă, tencuirea clădirilor și interioarelor. Acesta părea un domeniu în care singurul criteriu putea fi gustul. Dar și gustul poate fi verificat de un calcul precis, cel puțin așa ne asigură tînărul arhitect (29 de ani) Iuli Raghimzade din Baku, care și-a susținut recent cu succes examenul pentru dobîndirea titlului de candidat în științe. În liniile cele mai mari, teza tînărului cercetător afirmă:

De obicei, omul recurge la intuiție pentru a combina culorile într-un mod agreabil. Dar omul modern construiește tot mai mult. Nimeni nu se mai miră cînd un arhitect sau un grup de arhitecți fac planuri pentru orașe întregi. Pe de altă parte culoarea a devenit unul din factorii care determină igiena producției. Poate beneficia însă orice șantier de asistența unui pictor?

„Bun venit!” urează campingul „Mojaiski” turiștilor sovietici și de peste hotare. Noul loc de popas, amplasat în apropierea capitalei sovietice, are o capacitate de 200 de locuri, un restaurant, o sală de dușuri, un atelier de reparații auto.

Evident, nu! De aceea, Raghimzade a hotărît să dea o expresie matematică armoniei culorilor, adică să creeze o măsură după care culoarea să poată fi utilizată în construcții.

Munca la această metodă a durat trei ani. Iuli Raghimzade-a început prin a cerceta zeci de tablouri, fresce, interioare și exterioare. Dorind să găsească expresia numerică a combinațiilor celor mai armonioase între diferite culori el a recurs la serviciile psihofiziologiei, fizicii, matematicii și medicinei. Psihofiziologia, de exemplu, i-a pus la dispoziție dependența logaritmică dintre senzație și iritare. Colorimetria, una dintre ramurile fizicii, i-a permis să înscrie în limbaj matematic orice culoare sub forma de simboluri internaționale.

Există apoi un atlas internațional al culorilor. Apelînd la datele sale, Raghimzade a izbutit să găsească după îndelungi eforturi o formulă ce permite calcularea combinațiilor armonioase de culori în același fel în care se calculează construcțiile clădirilor.

Dar utilizarea formulei nu înlătură cu desăvîrșire rolul omului. Ea-i pune însă la îndemînă cîteva soluții între care omul poate alege. Important este că fiecare combinație de culori corespunde exigențelor esteticii și medicinei.

COMERȚ

În 50 de țări

Organizația de comerț exterior sovietică „Energomașeksport” este un mare exportator de echipament și mașini energetice, livrate în peste 50 de țări. După declarațiile făcute recent presei de G. Zarubkin, directorul organizației, ritmul rapid de dezvoltare a industriilor energetice și electrotehnice permite actualmente Uniunii Sovietice să sporească volumul exporturilor de echipament industrial energetic, de sudură și de înaltă tensiune, de mașini electrice, grupuri electrogene etc., așa încît relațiile comerciale cu străinătatea se vor extinde în acest sector și mai mult.

În ultimul timp „Energomașeksport” a dus tratative pentru livrarea unor importante loturi de echipament de sudură cu Anglia, Franța, Japonia și Italia. În urma contractelor încheiate în Franța, țările scandinave și unele țări din Orientul Apropiat și Mijlociu vor fi livrate în 1967—1969 numeroase tipuri de motoare electrice cu diferite destinații. Echipamentul pentru liniile de transport a energiei electrice este mult solicitat de Pakistan, motoarele Diesel de Cuba, iar echipamentul de joasă tensiune de Siria. „Energomașeksport” asigură și transportul de energie electrică într-o serie de țări, printre care Finlanda.

Printre noile produse ce urmează a fi exportate începînd cu anul în curs trebuie menționate redresorii cu siliciu, pentru care au fost realizate contractări importante, sistemele de securitate pentru căi ferate solicitate de Suedia și Finlanda, pompele automate folosite la sondele arzeziene, locomotive Diesel de tipul M-62, grupurile electrice cu o putere de 210 000 kW, transformatoarele de mare putere și autotransformatoarele. Deși comenzile pe care le primește, a declarat G. Zarubkin, sînt din ce în ce mai numeroase, „Energomașeksport” este pregătit să le onoreze în orice cantitate, indiferent de natura lor.

ESTETICA TEHNICĂ

Elegant și util

După ce se conduce esteticianul constructor în alegerea formei pentru un obiect sau altul? Forma produselor industriale este definită în primul rînd de funcția lor, de construcția lor, de tehnologia producției și, în sfîrșit, de materialul utilizat, răspunde I. Soloviov, directorul Institutului unional pentru estetica tehnică. Dar să le luăm pe rînd.

Rolul funcției este elocvent atestat de exemplul frigiderului. Primele modele sovietice aveau compresorul plasat sus, iar alimentele se păstrau în partea de jos. Mai tîrziu, esteticianii au socotit că e mai rațional să plaseze compresorul jos. Iar recent, au găsit o soluție și mai potrivită, au încorporat frigiderul într-un dulap de bucătărie, plasîndu-l la înălțimea cea mai comodă pentru gospodină. Au obținut astfel un produs absolut nou. Sau un alt exemplu. Motocicletele sînt foarte populare în satele sovietice. Dar și

GEORG BAUER

ALIAS...

Fantastica aventură a lui Viktor Mironov

Tinărul Sonderführer Georg Bauer era acum șef de birou la Gestapoul din Taganrog. Picase în Taganrog prin februarie 1943, după evenimentele de pe Volga: atunci se întorsese dintr-o permisie în Germania la secțiunea Gestapoului din gara Cir. Cum Cirul fusese însă ocupat de ruși, secția „I-C” a armatei a 6-a nou formată îl trimisese la Taganrog, în subordinea comisarului Brandt. Tinărul Bauer, care avea numai 19 ani, se născuse la Oppeln în Silezia; rămas orfan de mic, fusese crescut de o mătușă. Făcea parte din generația de tineri germani crescuți și educați spiritualmente de Hitler, care nu cunoșteau o altă viață, „nefascistă”.

În 1938, la Nürnberg, pe un gigantic stadion din care acum nu mai există decât sfărâmurile de beton ale tribunelor, a avut loc un miting al tineretului german. Printre cei 60.000 de tineri și tinere adunați acolo se afla și Georg Bauer, un băiat de 15 ani, încadrat în rândurile purtătorilor de drapele. Chiar și după patru ani, în timp ce-și făcea serviciul pe frontul de Est, la jandarmeria din Cir, el își mai amintea încă de ziua aceea, cea mai frumoasă din viața lui; cu toate că plouase toată noaptea și toată dimineața și că din pricina ploii steagurile și pancartele din tabăra de corturi în care fuseseră cazați participanții la festivitate se îngreunaseră de apă, ziua a fost totuși nespun de frumoasă.

Pe o ploaie torențială, din tabără au pornit spre oraș 60.000 de entuziaști; 9.000 de candidați ai partidului nazist, 50.000 de membri ai „Hitlerjugend”-ului și o mie de „Pimpfi”, din organizația fascistă a elevilor din cursul inferior. Au trecut prin vechiul Nürnberg, cu case construite într-un stil arhitectonic dulceag și pe lângă vechea fortăreață. Și cu cât ploua mai tare, cu atât își ridicau mai sus drapelele și se străduiau să cinte mai puternic pentru că, în fond, marșul lor era o repetiție generală, un antrenament în vederea unui alt marș, în care aveau să porceadă la cucerirea lumii, nu în răpăitul ploii, ci al gloanțelor; pancartele lor proclamau: „Astăzi ne aparține Germania, mîine vom stăpîni toată lumea!”

În sfîrșit, coloanele de demonstrații intrară pe stadion. Și festivitatea începu. Curînd sosi și Hitler — să-și vadă „tineretul”...

Idolul, în fața căruia se plecau și se prosternau gloate de milioane, gloate care-l aclamau. („Ia-ne!”, „Condu-ne!”, „Fă ce vrei cu noi!”), se nimeri la numai doi pași de Bauer. Băieții și fetele, fanatici și disciplinați, incremeniră în poziția de drepti pînă ce Führerul îi trecu în revistă pe toți; băiatului din dreapta lui Bauer îi dăduseră lacrimile. Dar cînd Hitler se urcă la tribună și difuzoarele începură să transmită cuvintele lui: „Am o încredere oarbă și nemărginită în voi!” încordarea se topi, preschimbîndu-se în relaxare. Din 60.000 de piepturi izbucniră puternice aclamații. Șaizeci de mii de tineri își fluturară pumnalele, în semn de salut pentru Führer...

Această zi a jucat un rol hotărîtor în viața lui Bauer. De atunci, el nu se mai socotise un elev, un om ca toți ceilalți; simțea o nevoie imperioasă să fie în „sectorul principal” și, ajungînd la o anumită vîrstă, se înscrișese în S.S. pentru că S.S.-ul era pentru el „sectorul principal”, nucleul statului fascist.

★

Înapoiat din permisie, Georg Bauer nu fusese numit întîmplător șef de birou la Gestapoul din Taganrog; el corespundea în totul imaginii pe care superiorii și-o puteau face despre el studiîndu-i biografia. Dovedind inițiativă, hotărîr, Bauer își îndeplinea îndatoririle de serviciu conștiincios, cu mult zel. Deși funcția de șef de birou nu era dintre cele mai importante, Bauer reușise totuși în timp scurt s-o prezinte colegilor săi ca avînd o mare însemnătate.

Fanatic, devotat cu trup și suflet fascismului, Bauer storcea tot ce putea din funcția lui. În afară de ordinea

exemplară introdusă în documentări, el își mai asumase și misiunea de a întocmi procesele-verbale la interogatorii, de a recepționa informațiile de la agenții și informatorii secreți care lucrau în rîndul populației autohtone și a le transmite comisarului Brandt, însoțite deseori de referate și concluzii personale foarte originale.

Bauer studia asiduu limba rusă și de multe ori seara, cînd ceilalți colegi plecau la cinema sau ca să-și petreacă vremea în companie feminină, el rămînea încă mult timp în birou, notînd cuvinte și reguli gramaticale. Și, în plus, mai avea și alte calități: o memorie fenomenală în reținerea de nume, numere și denumiri de unități militare; i se și spunea „enciclopedie ambulăntă”. Fiecare acțiune și-o justifica cu citate din Hitler, Goebbels și Rosenberg, ba îi citise chiar și pe Nietzsche și Spengler, ceea ce îi sporise considerabil autoritatea printre gestapoviști, care nu străluciau în genere prin cultură. Pe vremea aceea, Gestapoul din Taganrog acționa febril; peste tot mișunau grupuri clandestine, agenți de legătură ai partizanilor, înși suspecti. Comisarul Brandt raporta regulat comisarului Meissner numărul celor executați zilnic.

În majoritatea lor cei împușcați nu aveau totuși nici în clin nici în mîncă cu grupurile de partizani, Brandt încerca pur și simplu să dovedească că nu primea salariul de pomană.

În preajma zilei de 10 iulie 1943 se pregătea, însă, cu adevărat, o operație serioasă, de rezultatul căreia depindea cariera și poate chiar viața gestapoviștilor din oraș. De la o „persoană” aflată dincolo de linia frontului, în dispozițivul trupelor sovietice, se primise o prețioasă informație codificată despre pregătirea de către ruși a unei ofensive la care urmau să ia parte și parașutiști.

Asigurarea parașutării (punctele de reper trebuiau să fie niște grămezi de paie aprinse) cădea în sarcina comsomoliștilor ilegaliști din localitate.

Fasciștii organizară de aceea un control sever la toate ieșirile din oraș sau din localitățile învecinate. Se dăduse ordin ca toți cei ce se apropiau de locul prezumat al parașutării să fie arestați. Toți agenții, Sonderkommandoul, subunitățile jandarmeriei și poliția orașului erau în stare de alarmă.

Într-o seară din preajma zilei de 10 iulie, Georg Bauer părăsi sediul Gestapoului și se îndreptă spre strada Elizavetinskaia. Pe drum opri primul ostaș — un fruntaș tanchist — care-i ieși în cale și-i ordonă să-l urmeze.

La ora aceea civilii nu mai aveau voie să circule prin oraș. Strada Elizavetinskaia era pustie, dar în casele cu obloanele trase ciudata viață pe care o duceau locuitorii aflați sub ocupație își urma cursul. Nu exista cameră, subsol sau pod, în care, în orice moment, să nu se săvîrșească un lucru interzis, care contravenea ordinelor și obligațiilor impuse de trupele de ocupație.

Pe această stradă, pe lângă aceste case trecea Bauer cu fruntașul-lanchist și i se părea că ușile și porțile înțepeniseră în așteptarea ciocănitului nocturn, așa cum incremenesc spinările în așteptarea loviturii de bici.

În ușa joasă a unei case de lut Bauer ciocăni puternic. Răspunsul veni imediat — probabil că locatarii casei se așteptau la o descindere și se pregătiseră: ce trebuia ascuns fusese ascuns sau dus la cunoscuți, după cum se înțeleseseră între ei cum să răspundă

și cum să se poarte dacă „au să vină”.

Ușa se deschise și în prag se ivi un băiat de vreo 18 ani, în pantaloni scurți și maiou. Bauer intră în casă urmat de fruntaș. În casă mai erau două femei — bunica și mama. Cercetă fugitiv încăperea, apoi ordonă băiatului să se îmbrace și-l îmbrînci în stradă... Porniră. Bauer, cu pistolul scos din toc în urma tinărului, iar fruntașul înaintea lui. Cînd ajunseră la poliție, Bauer îi mulțumi fruntașului, dăruindu-i un pachet de țigări, după care-i spuse că-i liber, iar el intră cu băiatul înăuntru.

Răspunse cu o ușoară înclinare din cap la salutul ofițerului de serviciu și-l conduse pe arestat într-una din camerele libere, încuind ușa pe dinăuntru.

În sfîrșit, cunoașterea limbii ruse avea să-i prindă bine.

Organele germane dispun de date care atestă că faci parte dintr-o organi-

Desene de V. Iudin

zație bolșevică subversivă. Ce spui de asta?

La început, gestapovistul insistă conform tuturor regulilor de anchetare, amenință cu împușcarea, demască, numi cîțiva ilegaliști. Băiatul însă „nu cunoștea pe nimeni”; locuia cu bunica și cu mama, lucra într-un atelier și nu se întîlnea cu nimeni. Atunci Bauer schimbă vorba și-i aminti de parașutiști:

— Mîine noapte... Focuri din paie... Cunoștea chiar locul debarcării.

Băiatul îngheță. Însemna că fuseseră trădați și încă de unul de-ai lor, dintre oamenii cei mai de încredere. Era o catastrofă, un eșec total. Organizația avea să se prăbușească sub automatele fasciste, parașutiștii erau sortiți pieirii. Iar el se și prăbușea, se prăbușea ca într-o prăpastie, se prăbușea în deznađejde, în neputință, în inactivitate pentru că nu mai putea face nimic, nu mai putea preveni pe nimeni. Îi rămînea numai să tacă. Dar deodată auzi:

— Marea Germanie nu dorește ca tu, un băiat tînăr, să-ți pierzi viața... Noi nu sîntem brute... Datoria noastră este de a preveni...

Apoi gestapovistul se înveseli și începu să povestească aproape confiden-

țial cîți tineri ca el spînzurase și cum chiar înainte de moarte, cînd li se și pusese ștreangul de gît, ei tot mai crezuseră încă în salvare, crezuseră că voiau numai să-i sperie. Dar nimic nu-i scăpase. Se trăgea de sub ei scănelul și... gata. Alții erau împușcați în ceață: erau scoși din oraș, duși pe marginea unei gropi...

Mulți ar fi fost bucușori în momentul acela să-și înceapă viața din nou, dar era prea tîrziu.

— Dar tu mai ai o posibilitate, noi nu te socotim încă pierdut...

Băiatul ezită, însă, nu se lăsa adevărat...

— Îți mai dăm o posibilitate... Ți-ai putea continua chiar munca în ilegalitate. Dar o dată pe săptămînă, o singură dată, să te întîlnești cu mine. Ce zici?...

Dar nu. Tinărul își hotărîse soarta și repeta automat că nu cunoștea nici un ilegalist și ieșea rar din casă...

Totuși Sonderführerul se ridică de la masă și deschise ușa. Trecură amîndoi pe lângă ofițerul de serviciu și ieșiră în stradă.

— Du-te acasă și mai gîndește-te... Peste o săptămînă treci pe la mine...

★

La 15 iulie 1943, comisarul Brandt raportă comisarului Meissner: „În zona unde se credea că va avea loc parașutarea nu s-a semnalat nimic suspect. Deasupra regiunii indicate nu s-au ivit avioane sovietice...”

Iar în ziua următoare lucrurile se limpeziră definitiv. Rușii declanșaseră ofensiva în alt sector al frontului.

Și Viktor Mironov își continuă povestirea:

— Atunci am riscat cel mai mult. Eu, în genere, nu intram în legătură directă cu ilegaliștii. Deși îi aveam la doi pași de mine, țineam legătura numai cu Pămîntul Mare. Atunci, însă, n-am mai avut timp de gîndit... Am conceput zădărnicește operația în două direcții.

Mai întîi am trimis peste linia frontului un agent ca să comunice că data și semnalele parașutării erau cunoscute de germani. Apoi trebuia să-i previn, însă, și pe ilegaliști. Și l-am adus pe băiat la poliție ca să „discut” cu el. Speram că tinărul, cum avea să se întoarcă acasă, va povesti tovarășilor despre convorbirea avută cu mine și că n-au să se mai ducă să-i aștepte pe parașutiști. Mai mult, eram sigur că băiatul n-avea să-mi înșele speranțele. Am înțeles-o din primele clipe ale interogatoriului...

— De ce ați recurs atunci la serviciul fruntașului?

— Cum, de ce? Pentru mai multă siguranță. În primul rînd, dacă mă duceam de unul singur ar fi fost suspect, iar în al doilea rînd băiatul ar fi putut să fugă și ce m-aș fi făcut? Doar n-aș fi tras în el. Cu fruntașul nu riscam nimic. Nu mă cunoștea, nu știa unde lucram. N-am intrat la Gestapo, ci la poliție. În caz de ceva n-aveau decît să mă caute acolo!...

Discut cu Mironov, omul care „a continuat” la Taganrog cariera lui Georg Bauer, cariera întreruptă în gara Cir cînd, cu permisul de concediu în buzunar, fusese luat prizonier de ostași sovietici.

Mi-am petrecut astfel multe seri în tovărășia lui Mironov, ascultîndu-l povestind. Viața lui mă interesa mai mult decît aceea a sceleratilor pe care-i cunoșcuse atît de bine în timpul războiului.

Închipuiți-vă această situație: la Moscova exista un elev în clasa X, fiu de muncitor la uzina „Secera și Ciocanul”, și acest elev, după ce termină școala medie, se transformă deodată în Georg Bauer, într-un admirator fervent al lui Hitler, într-un carierist S.S.-ist.

Lev Ghinzburg

(Va urma)

DESTINE DE ARTIȘTI

Amintirea lui
Vivien Leigh

Eram de un an la Londra și treceam aproape zilnic pe lângă coloana lui Nelson din piața Trafalgar, mă duceam des la Muzeul național al marinei, unde se păstrează portretele Emmei Hamilton și al amiralului, armele și obiectele lui, inclusiv tunica stropită cu sânge în care a înfruntat moartea în apogeul gloriei sale. Dar nu aceste relicve istorice mi-i rechemau în minte pe Nelson și pe iubita lui, ci zilele tinereții, când fugeam de la școală ca să văd filmul „Lady Hamilton” cu Laurence Olivier și Vivien Leigh.

Iată de ce, când într-o zi de toamnă sau iarnă — nu-mi mai amintesc exact — din 1965, am citit în ziare că se vînd la licitație scrisorile de dragoste ale lui Nelson, am simțit nevoia să-mi arăt regretul față de cei doi minunați actori, al căror joc mi s-a întipărit atât de adînc în memorie încît nu mă mai pot gîndi la ei în afara personajelor pe care le-au creat pe ecran.

Vivien Leigh, care făcea turnee în provincie și era în trecere prin capitală, a fost puțin mirată de apelul meu, dar m-a invitat totuși la locuința ei londoneză din Eton-Square.

Cînd am urcat la etajul I, unde locuia, eram emoționat. Pe ușă se afla o tăbliță metalică cu numele „Olivier”. Trecuseră șase ani de la divorțul lor. Dar Vivien Leigh nu se gîndea să scoată tăblița de acolo, după cum n-a vrut să schimbe nici numărul vechiului ei

Vivien Leigh, în fotografia ei preferată

„Rolls-Royce” — „VLO-123” — compus din inițialele numelor Vivien și Olivier, legate de „L”-ul comun, cu care în engleză începe cel mai important cuvînt din viața oamenilor: dragoste (love).

Actrița m-a primit într-o rochie de casă, care stătea pe ea cu grația și măreția unei mantii regale (în general pe tot ce punea mîna — un rol sau numai o simplă scrumieră — se transforma și se înnobila sub influența uimitoarei, singularei ei frumuseți).

Vivien Leigh trecuse de pragul jumătății de veac. Arăta foarte obosită. Se făcea simțită și tuberculoza, care se ascunsese o vreme. Era și extenuarea după turneele din America și Anglia. La New York, pe Broadway, jucase într-un spectacol de revistă și avusese un

succes nebun. Dansase charlestonul cu atîta temperament că în sală scăpărau scînteii. În Anglia jucase în „Ivanov” de Cehov cu atîta patimă și dăruire încît își făcea impresia că pune în rol ceva personal, autobiografic.

Casa actriței vădea două pasiuni: florile și cărțile. Umpleau toate camerele, creînd iluzia unei sere-bibliotecii prin care se mișca fără zgomot silueta ei. O urmăream și în minte îmi sunau celebrele cuvinte ale lui Cehov că la om totul trebuie să fie frumos. Vivien Leigh n-a fost nici o dată ceea ce se cheamă o „sex-bombă”. Ziarele n-au publicat măsurile bustului, taliei și șoldurilor ei. Ea aparținea unei alte categorii, superioare, de frumusețe.

Teatrul și cinematograful au fost ferocitate descoperindu-i pe neașteptate talentul și frumusețea. Trecuse cu puțin de 20 ani cînd a urcat pe o scenă din West-End în 1935. Debutantă anonimă pînă la ridicarea cortinei, cînd s-a trezit a doua zi după premieră a văzut întreaga Londră la picioarele ei. Dar acest succes n-a fost rodul întîmplării, ci al unei munci fantastice și al unui devotament nețărmurit față de artă. Înainte de a apărea pe scenă, trecuse prin școala Comediei Franceze și a Academiei regale de artă dramatică.

În 1937 a jucat în filmul lui Korda „Foc deasupra Angliei”. Partenerul ei era Laurence Olivier. „A fost o dragoste fulgerătoare” — își amintea actrița.

Anul următor, 1938, a fost decisiv pentru ea. Filmul „Pe aripile vîntului” i-a adus o notorietate mondială și primul premiu „Oscar”. Filmările începuseră și David Selznik încă nu găsisese interpreta principală. Într-o zi a venit însă la dînsul fratele lui mai mic, însoțit de actrița engleză, pe care i-a recomandat-o cu cuvintele: „David, uite-o pe Scarlett!”.

Zilele acestea am citit că filmul „Pe aripile vîntului” va fi restaurat, va fi supus unei cosmetici tehnice. Oamenii care l-au creat, m-am gîndit, au fost duși și ei de vîntul morții. Nu mai sînt în viață nici Selznik, nici Clark Gable, nici Leslie Howard, nici Thomas Mitchel. A murit și Vivien Leigh. Ce cosmetică tehnică poate înlocui această constelație?

Dar să ne întoarcem pe Eton-Square, în casa plină de flori și de cărți a lui Vivien Leigh. Am informat-o despre vînzarea-la licitație a scrisorilor lui Nelson și i-am spus că e un lucru pe care nu-l pot pricepe.

— Nici eu — mi-a răspuns Vivien Leigh. Măcar pentru faptul că e ignobil să citești scrisori străine, și încă intime. Dar să le mai și comercializezi, e de-a dreptul înjositor. Dar ce să facem, asta-i viața. Dacă aș avea destui bani, aș fi cumpărat scrisorile de la hrăpărețul lor posesor. Să mă adresez opiniei publice, nu vreau. Am o experiență amară în privința asta. Cred că ați auzit de zadarnicele mele încercări de a salva de la demolare teatrul Saint-James.

Teatrul acesta îi era deosebit de drag. În 1951 a jucat pe scena lui cu Laurence Olivier în „Antoni și Cleopatra” de Shakespeare și în „Cezar și Cleopatra” de Shaw. După șase ani a fost în fruntea mișcării de protest împotriva hotărîrii oficialităților de a dărîma teatrul. A pătruns pînă în Camera Lorzilor. Dar lorzii, care au ovaționat-o de atîtea ori, de data aceasta au tăcut. Pînă și lordul Nelson, urmașul marelui amiral și director al companiei „English Electric”...

A doua oară m-am întîlnit cu Vivien Leigh din „vina” unui grup de turiști sovietici. Compatrioții mei țineau să vadă neapărat podul Waterloo. L-au fotografiat din toate unghiurile, au privit cum curge sub el Tamisa plumburie și și-au amintit de un vechi film despre dragostea dintre un ofițer și o fată — Robert Taylor și Vivien Leigh. Filmul se numea „Podul Waterloo”.

N-am fost niciodată un mare admirator al acestui film melodramatic. Dar trebuie să admit existența unui fenomen foarte specific în artă și literatură. Sînt cărți, filme, tablouri care nu vor intra probabil în fondul de aur al creației umane, dar care devin o parte integrantă din existența oamenilor.

Turistii m-au rugat să-i iau un interviu lui Vivien Leigh și să o fotografiez pe podul Waterloo. Asta a fost anul trecut. Boala progresa. Actrița nu se putea întoarce pe scenă. La rugămintea mea a răspuns cu o ironie tristă:

— N-are nici un rost. Podul Waterloo a fost reconstruit. Acum e tînăr și frumos. Pe cînd eu... Mai bine să nu-i dezamăgim pe admiratorii mei ruși.

Numele lui Vivien Leigh în viață și în artă se va împleți pe veci cu acela al marelui Laurence Olivier. S-au căsătorit în secret în 1940, în California și, după un scurt voiaj de nuntă petrecut pe un mic iacht în Oceanul Pacific, s-au întors în Londra strivită de bombe înamice. Atunci a început triumfalul lor marș pe scena engleză, care a înscris un nou capitol strălucit în istoria teatrului shakespearian. A-

Scenă obișnuită în zilele cînd Moscova a fost locul de întîlnire al stelelor cinematografice. În fotografie: actorul german Günther Simon dînd autografe.

cest marș a durat 20 de ani și s-a curmat în 1960.

Cînd s-au despărțit, Olivier i-a înapoiat inelul cu topaz pe care erau gravate cuvintele: „Fidelitatea este însoțitorul meu”. Au rămas prieteni, cum se spune în astfel de cazuri. Dar n-au mai jucat niciodată împreună, nici pe scenă, nici pe ecran.

„Cu multe a trebuit să mă obișnuiesc în viața asta, dar cel mai greu mi-a fost să mă obișnuiesc cu absența lui Laurence” — a spus actrița odată. Să se fi obișnuit, într-adevăr, cu această realitate?

Cînd Olivier s-a recăsătorit, Vivien Leigh a declarat: „Nu sînt geloasă. Gelozia e un sentiment inutil”. Și după o pauză a adăugat: „Da, nu sînt geloasă, în afară de cazurile cînd iubesc”.

„Larry-Boy”, cum îl dezmierta ea, a stăruit mereu în gîndurile ei. Nu lipsea de la nici o premieră de-a lui, continua să se sfătuiască cu el cînd trebuia să aleagă un rol. Nu de mult Olivier s-a îmbolnăvit grav. Medicii i-au interzis orice activitate și l-au internat la spitalul Saint-Thomas. Vivien Leigh, ea însăși tîntuită la pat, a fost foarte alarmată de starea lui Larry-Boy.

Cînd Vivien Leigh a murit, Laurence Olivier era tot la spital, după o operație. A părăsit spitalul imediat și s-a dus la locuința ei unde timp de o oră i-a primit pe cei veniți să prezinte condoleanțe. Și nimeni nu s-a mirat vîzîndu-l în casa aceea pe a cărei ușă mai era încă tăblița cu numele lui.

M. Sturua

REFLECTOR

● Noii eroi ai platourilor de la „Mosfilm”, sînt navele cosmice și cosmonauții. Filmul care le este consacrat se intitulează „Făurarii tunetului”.

● Cunoscutul actor vest-german Maximilian Schell („Sechestratul din Altona”, „Procesul de la Nürnberg”), ecranizează povestirea lui Turgheniev „Prima dragoste”.

● Festivalul de la Moscova a inspirat o statistică interesantă. Anume, s-a calculat că anul acesta se vor organiza în total 117 festivaluri cinematografice. Pe lângă cele „mari”, care au avut loc mai cităm festivalul filmelor sportive de la Paris, al filmelor religioase de la Viena, al filmelor shakespeariene de la Stratford on Avon etc., etc.

TEATRU

Note la purtare

În noua lui piesă „Adunare tradițională”, Viktor Rozov îi readuce pe niște absolvenți din anul 1941 între zidurile

unei școli, redîndu-le o seară din tinerețea lor trecută. Această situație astigură piesei forță emoțională și dramatism, fiindcă chiar dacă drumul parcurs ar fi neted și fericit, viața e totuși un proces ireversibil...

Luptînd pentru puritatea sufletului omenesc, Rozov caută în el urmele lăsate de istorie, de război, de împrejurările existenței. Dramaturgul urmărește destine complexe, drumuri întortocheate — așa cum au mai toți cei care au terminat școala în ajunul războiului.

Maxim a scăpat întreg din focul luptelor, totuși se consideră invalid. S-a pierdut pe sine însuși, bea, viața trece pe lângă el... Profesorului Puhov i-a murit soția. Olea Nosova iubește pe unul, dar e măritată cu altul. Iar Alexandr Mașkov, care a fost cîndva îndrăgostit de dînsa, deși are o strălucită poziție științifică nu e fericit cu nevastă-sa Agnia, pe care i-a „suflat-o” colegului lor Serghei Usov. Pe Agnia o chinuie conștiința greșelii săvîrșite și se teme de reîntîlnirea cu Serghei. Numai Serghei e vesel, fiindcă așa-i firea lui, dar veselie e împletită cu profunzime.

Dramaturgul îi adună pe toți acești oameni ca să-i pună să se confrunte în momentele rare de absolută sinceritate — măcar față de tine însuși — pe care le naște scurta reîntîlnire cu vîrsta idealurilor și a purității. Și îi obligă astfel să se gîndească ce note ar merita pentru purtarea lor în viață. Unii cred că n-au dreptul la mai mult de 6 sau 7, alții, dimpotrivă, sînt convinși că poziția lor solidă în societate le asigură 10 din oficiu.

Dar dramaturgul propune alt criteriu: important nu e atît ce ai devenit în viață, totul e să fii om. Acest criteriu schimbă radical situația, notele se acordă altfel.

Important — spune piesa lui Rozov — e ca omul să rămînă bun, cînstît în toate împrejurările, indiferent de toate rangurile și de poziția pe care o ocupă în societate. Fiîndcă nu numai faptele determină valoarea omului, ci și calitățile lui sufletești.

MUZEE

De la balalaică
la țitera indiană

Moscova se va îmbogăți în curînd cu un muzeu de cultură muzicală din toate timpurile și a tuturor popoarelor.

Clădirea muzeului, construită după cerințele funcționale și estetice ale arhitecturii moderne, va găzdui o colecție extrem de bogată de instrumente muzicale — de la balalaică, armonică, psalterion, cimpoi și pînă la exoticele țitera indiene și flaute ceyloneze.

Dar viitorii vizitatori nu se vor mulțumi numai să contemple bogata colecție de exponate — adevărată istorie vie a instrumentelor muzicale, ci vor avea posibilitatea să le audă și glasul, imprimat pe bandă printr-un sistem automat de înregistrare.

Muzeul, care va purta numele lui Mihail Glinka, este conceput ca un mare centru de muzicologie. În cadrul său vor funcționa cele mai moderne instalații de înregistrare și o sală de audii.

arta

a

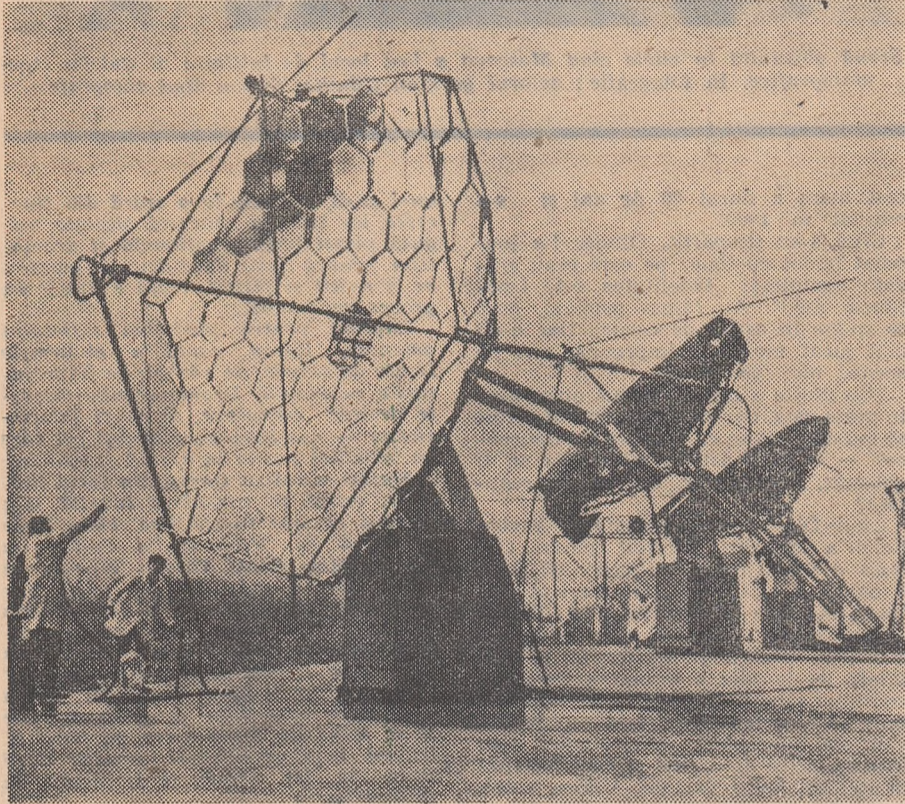
BIOLOGIE

Descifrînd misterele energiei solare

Marele savant care a fost Frédéric Joliot-Curie obișnuia să spună că folosirea energiei solare de către om este o sarcină la fel de importantă ca folosirea energiei atomice. Mulți oameni de știință printre care și profesorul sovietic A. Șahov, doctor în științe biologice, sînt de părere că una din cele mai presante probleme ale științelor naturii este aceea a fotosintezei, cu alte cuvinte, a capacității plantelor de a absorbi energie solară și asimila acidul carbonic din aer, creînd materie organică și degajînd oxigen. Într-adevăr, dacă

rezolva problemele biologiei și agriculturii cosmice.

La limita fiziologiei și biofizicii apare o nouă problemă care se învecinează cu aceea a fotosintezei, fotoenergetica plantelor, de care se preocupă și cercetătorii laboratorului de fiziologie ecologică de pe lângă Institutul de fiziologie a plantelor, „Timiriazev“, al Academiei de Științe a U.R.S.S. Obiectul cercetărilor, întreprinse dincolo de Cercul polar, este folosirea de către plante a energiei luminii vizibile precum și influența razelor infraroșii apropiate asupra

Uzbekistan. Un concentrator de energie solară este pregătit pentru experiențe.

plantele ar dispărea, viața pe Pămînt ar deveni aproape imposibilă, căci în fiecare an vegetația planetei noastre combină aproximativ 150 miliarde tone de carbon cu 25 miliarde tone de hidrogen, degajînd 400 miliarde tone de oxigen! Ținînd seamă de imensele resurse de materie organică, inclusiv alimentare, elaborate de plante în urma absorbției energiei radiante se poate afirma deci că, pentru viitorul omenirii, fotosinteza reprezintă o problemă de prim plan, o condiție principală a prosperității ei.

Dar fotosinteza nu este numai o sursă de hrană, un proces care asigură viața pe Pămînt; ea este și sursa enormei cantități de energie consumată de om și acumulată în combustibilii fosili și în plante. Frunza ascunde marea mister al transformării energiei solare în energie chimică. Și totuși, plantele nu folosesc rațional decît a suta parte din radiațiile solare absorbite. Dacă știința ar reuși să descopere mijlocul prin care ele să poată asimila pentru fotosinteză 8-10 la sută din energia solară, randamentul culturilor ar crește considerabil. Epoca noastră, epocă a zborurilor cosmice, ridică însă și alte probleme, ca de pildă aceea a legăturii între energia solară și viața pe Pămînt și celelalte planete. Corpurile verzi microscopice, cloroplastele, îndeplinesc în celulele plantelor o funcțiune de importanță cosmică, un fel de „focar optic al vieții“. În acest focar, energia electromagnetică a Soarelui se transformă în energie chimică, dînd viața organismelor de pe Pămînt. Cercetările întreprinse în laboratoarele sovietice au permis să se stabilească că structura și proprietățile energetice ale cloroplastelor pot fi mult modificate în funcție de caracterul radiației și de influența mediului. Această porțiune submicroscopică a celulei merită din partea fiziicienilor și chimiștilor aceeași atenție pe care ei o acordă structurii atomului. Ținînd seama de acest imperativ, o nouă știință, fotoenergetica biologică, este pe cale de a se constitui. Ea are ca sarcină studierea efectului unei game foarte largi de unde ale energiei radiante a Soarelui asupra activității vitale a vegetalelor și animalelor și va juca un rol deosebit de important în cucerirea spațiului extraterestru, căci va permite reconstituirea în navele cosmice a condițiilor de pe Pămînt și va

proceselor fiziologice. Savanții sovietici își îndreaptă atenția asupra modalităților de creștere a coeficientului de folosire de către plante a energiei solare, una din problemele „mondiale“ care necesită colaborarea specialiștilor de pretutindeni.

Realizările din ultimul timp dovedesc că misterul frunzelor începe să fie descifrat. Lucrările acad. A. Terenin stabilesc principiile fizice ale absorbției și transformării energiei radiante de către clorofilă, cercetările acad. N. Siskian scot în evidență funcțiunile biochimice ale cloroplastelor, aceste originale „stații energetice“ din sinul celulelor vegetale; prof. A. Niciporovici care studiază problema fotosintezei în vederea sporirii culturilor agricole a dovedit, cu cifre, că e posibilă obținerea unor recolte mult superioare celor considerate pînă acum record. Cunoașterea din ce în ce mai aprofundată a mecanismului fotosintezei va permite cu timpul creșterea productivității ogoarelor, crearea unor noi ramuri ale industriei chimice, dezvoltarea energeticii solare, realizarea unor noi catalizatori și a unor noi materii prime, sporirea randamentului diferitelor instalații și asigurarea cosmonauților cu hrană și oxigen pentru perioade foarte lungi.

Există toate motivele, ne încredințăm că cunoscutul fizician sovietic acad. A. Ioffe, ca într-un viitor apropiat energia solară să poată fi folosită pe scară largă la dezvoltarea fotochimiei și la transformarea directă a acestei energii în electricitate, lucru dovedit și de bateriile solare folosite cu succes pe navele cosmice.

ELECTROCHIMIE

Traducători din limbajul chimic

În viitorul apropiat, contoarele electrice nu vor fi mai mari de 1,5 centimetri cubi. Ele vor măsura energia colorîndu-se în fel și chip. Iar medicii, aplicînd pe mina bolnavului o cutie

minusculă, vor observa pe ecranul unui oscilograf portativ curba pulsului.

Astfel de aparate se construiesc de altfel de pe acum, deschizînd drum larg unei noi ramuri a științei, chemotronica. La Moscova activează în acest domeniu un grup de cercetători îndrumați de acad. A. Frumkin. Tinăra ramură a electrochimiei se află la hotarul dintre electronică și chimie. Chemotronica creează elemente și aparate pentru instalațiile cibernetice. La temelia ei stă principiul celulei electrochimice, un vas cu un electrolit și doi electrozi.

Dacă unul din electrozi are o suprafață mare, iar celălalt este de dimensiunile unui ac cu gămie, prin această celulă poate fi trecut un curent puternic. Dacă apoi se inversează poli, aparatul lasă să treacă numai un curent foarte slab. În felul acesta celula funcționează ca un redresor de curent alternativ. Și mai important însă e faptul că aparatul poate redresa semnale electrice foarte slabe, misiune peste puterile semiconductorilor obișnuiți. Durata de funcționare a acestui redresor-diodă este nelimitată. Este adevărat că chemotronii funcționează foarte lent în comparație cu semiconductorii. Dar tot răul este spre bine, deoarece există domenii în care această „încetineală“ este necesară.

Inerția mare a purtătorilor de sarcină îngăduie folosirea chemotronilor ca senzori, căci înregistrează cele mai neînsemnate modificări ale presiunii. Cu ajutorul lor se pot măsura zgomote, vibrații, suprasarcini și alte semnale mecanice.

Ionii circulă în chemotroni sub acțiunea cîmpului electric, întocmai ca electronii în tuburi sau transistoare. Dar pe lângă informații ei poartă și cantități importante de substanță eliminate în electrozi. Și cu cît prin aparat trece mai multă electricitate, cu atît este mai mare cantitatea de substanță eliminată. Prin determinarea ei se poate afla cîtă electricitate a trecut printr-un asemenea aparat integrator. Cu alte cuvinte, chemotronii pot fi folosiți și drept contori de energie electrică, drept rele de timp, ca și pentru numărarea pieselor pe banda rulantă sau ca indicatori de zgomote în producție.

În sfîrșit, cu ajutorul chemotronilor mai pot fi realizate sisteme principale noi de control și automatizare a industriei chimice. Ei traduc din „limbajul chimic“ în limbajul semnalelor mersul procesului tehnologic. Semnalele sînt apoi transmise mașinilor electronice de calcul și pe baza lor automatele de comandă transmit regimul necesar.

Pe baza chemotronilor-integratoare se construiesc celule de memorie cu durată de păstrare a informațiilor practice nelimitată. Iar cercetarea în continuare a acestui domeniu va îngădui, probabil, chimiștilor să pătrundă și tainele reglementării proceselor din organismul viu.

LUNA ȘTIE ; O VA SPUNE ?

Unde sînt mările de altădată...

Este foarte probabil că încă înaintea alunizării unei rachete locuite se vor obține de pe satelitul nostru natural probe de rocă care, fie că vor fi aduse pe Pămînt, fie că vor fi supuse unei analize chimice automate chiar pe Lună, iar rezultatele vor fi comunicate prin radio și televiziune. În momentul acela vor fi limpezite desigur o bună parte din întrebările la care participanții la o recentă conferință a deținătorilor premiilor Nobel pentru chimie n-au putut răspunde deocamdată decît prin ipoteze.

Cu toate acestea, datele furnizate de o seamă de participanți la amintita conferință asupra originii și structurii meteoriților sînt de natură să dea încă de pe acum astronomilor și cosmologilor o imagine mult mai clară despre nașterea satelitelui natural al Terrei.

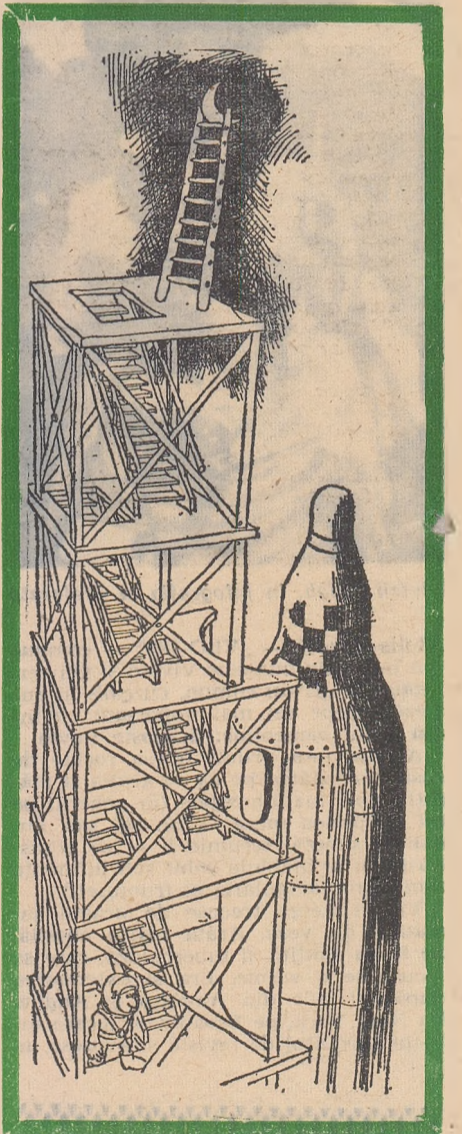
Meteoriții sînt, de fapt, singurii mesageri „reali“ din Cosmos asupra cărora știința s-a putut apleca pînă acum. Printre ei se află așa numitele „hondrite“, eu o compoziție chimică sui-generis. Ele conțin circa 30 la sută siliciu și cam tot atît oxizi sau sulfizi de fier, dar deloc fier în stare liberă. Această împrejurare, adăugată la structura lor microscopică, a impus concluzia că hondritele ar fi, după toate probabilitățile, rămășițe din solul unor ape originare, de mult secate. În același timp, o sumă de indicii par să ateste că unele din aceste hondrite ar proveni din Lună.

Să însemne aceasta că au existat o dată pe Lună mări adevărate ?

„Mările“ lunare de astăzi aduc nu numai ca aspect exterior cu ceea ce

ne putem imagina despre fundul unor astfel de mări originare. Natura și intensitatea refracției luminii, ca și înfățișarea mостrei de sol lunar zgîriat de brațul penultimului „Surveyor“ îngăduie și ele să se tragă încheieri similare. Mai mult, fotografiile făcute de pe diversele sonde lunare prezintă asemănări izbitoare cu structurile albiilor din apele de mult secate.

Și mai există și alte paralelisme care

se impun între formațiunile terestre și cele lunare. Astfel, anumite cratere lunare amintesc în mod surprinzător de formele apelor pămîntesti de tipul Titicaca. Pe de altă parte, minuțioasele analize ale fotografiilor obținute de savanții sovietici și americani întăresc tot mai mult ideea existenței unor eroziuni, iar pe fața invizibilă a satelitelui nostru natural au fost decelate niște pete care pot fi foarte bine luate drept depuneri de lavă. În felul acesta, o seamă de teorii mai vechi care afirmau că Luna a fost odinioară o pârțică din planeta noastră capătă o nouă și surprinzătoare greutate.

Dar dacă Luna a posedat realmente odinioară cantități apreciabile de apă, unde sau cum au dispărut ele ? Savanții declară cu toată probitatea că nu pot elucida încă aceste enigme, dar socotesc că ele pot constitui un îndemn în plus pentru continuarea investigațiilor, cu ajutorul satelitelor artificiali sau, mai bine, prin intermediul primilor „lunași“.

GEOGRAFIE

La 30 de kilometri
sub Kenia

Aeroportul internațional Șeremetievo. La bordul unui „IL-18” șase savanți, în frunte cu V. Belousov, au părăsit Moscova cu destinația Nairobi. De acolo, din capitala Keniei, vor porni să străbată mii de kilometri până în zonele greu accesibile ale lacurilor Rudolf, Victoria, Tanganica și ale munților Kilimanjaro.

De ce acest tur de forță?

În ultimii ani a fost descoperită o interesantă particularitate a reliefului terestru, care ar putea permite oamenilor de știință să arunce o privire în adâncurile atât de puțin cunoscute ale Pământului. Această particularitate constă într-un sistem de crăpături adânci în scoarță, care înconjoară planeta ca o cingătoare. Din păcate, însă, cea mai mare parte din ele trec pe fundul mărilor și oceanelor și numai în anumite regiuni, situate în Africa răsăriteană, apar la suprafață.

Scoarța Pământului, învelișul exterior, are o grosime de 50—80 de kilometri, dar nu e cercetată decât până la aproximativ 30 de kilometri. Ce se petrece dincolo de această cotă? Dar și mai jos, acolo unde începe un alt înveliș concentric al planetei noastre, mantaua? Pare, într-adevăr, paradoxal că omenirea a explorat spațiul extraterestru înaintea „cosmosului” subteran. Or, cunoașterea procesului evolutiv al scoarței terestre e în strânsă legătură cu studiul mantalei, materia incandescentă care a dat naștere continentelor și oceanelor, căreia îi datorăm existența vulcanilor și a cutremurilor, dar și a zăcămintelor de minerale. Giganticele rupturi în solul Africii răsăritene, cu adânciri de zeci de kilometri, îi vor apropia pe cercetători de dezlegarea acestei enigme a planetei noastre, iar împrejurarea că ele s-au produs acum 20 de milioane de ani le va permite să constate procesele din acea epocă îndepărtată.

De studiul mantalei superioare a Pământului se ocupă în momentul de față savanți din 45 de țări și un comitet special de pe lângă UNESCO. Proiectul de cercetare pe scară internațională a rupturilor din Africa răsăriteană a fost elaborat de V. Belousov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

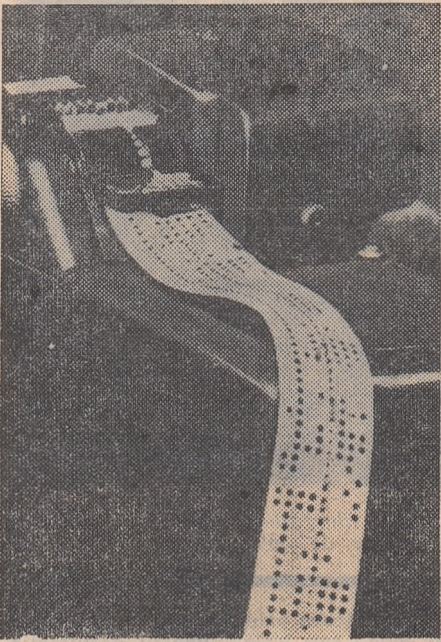

— Ce faci aici?
— Învăț cosmonautica.

DOCUMENTARE

Bibliotecarul electronic

Cînd trece pragul unei biblioteci, cititorul nu știe decât rareori cu precizie ce volum dorește să consulte. În general, el vine pentru a se documenta asupra unui anumit subiect și, de aceea, începe prin a recurge la fișier (de obicei la cel pe subiecte) și la indexurile bibliografice. Acestea sînt deci cele două elemente-cheie în documentarea modernă. Pentru a reduce armata de oameni necesară înțocmirii atîtor fișe și pentru a cîștiga timp, în unele biblioteci mari s-a trecut la transcrierea lor automată de către mașini specializate. O altă facilitare constă în tipărirea fișelor pentru lucrările mai impor-

Mai întii, mașina întocmește indexul în limbajul ei

tante și distribuirea lor la cerere altor biblioteci.

Dintre indexuri, la ora actuală cele mai prețioase cuprind titlurile articolelor publicate în revistele dintr-un anumit domeniu larg: chimie, electricitate, medicină etc.

Există instituții care indexează săptămînal, lunar sau trimestrial, titlurile articolelor publicate în cîteva sute de reviste de pe tot globul. Vă închipuiți că pentru a clasifica pe subiecte mai restrînse miile de articole cuprinse în atîtea publicații este nevoie de o muncă titanică, care, dacă se folosește doar capacitatea de lucru umană, durează extrem de mult și anihilează tocmai calitatea esențială a unui index: promptitudinea. Recent, pentru anumite indexuri de anvergură, sarcina a fost încredințată unor mașini electronice, în care se introduc titlurile tuturor articolelor de indexat. Calculatorul așează cuvintele în ordine alfabetică; apoi transcrie sub fiecare cuvînt titlurile aproape integrale, (mai bine zis, atît cît este nevoie pentru a se înțelege despre ce e vorba) ale articolelor în care apare cuvîntul respectiv, de pildă:

— lasere
cu rubin
cu argon
cu semiconductori
caracteristicile diverselor...
instalație de excitare, ș.a.m.d.

Pe același rînd tipărește și un cod al revistei sau volumului care cuprinde articolul respectiv. Evident că mașina este „instruită” să nu indexeze decât așa-zisele cuvinte-cheie lăsînd deoparte pe cele nesemnificative, de legătură (și, la, pentru, afară de etc.). Luînd o carte științifică și privind indexul pe materii, ne putem face o idee despre felul cum arată un index al articolelor de revistă.

Folosind cataloagele și indexurile dintr-una sau mai multe biblioteci bine puse la punct, orice cititor își poate întocmi, în timp destul de scurt, bibliografia la un subiect. În general această operație este lăsată încă în seama fiecărui cercetător. Dar și aci și-a făcut apariția mașina — respectiv în unele întreprinderi industriale și economice foarte mari, care necesită la tot momentul o mulțime de informații. Mașinile pot întocmi liste cu codurile materialelor privitoare la un subiect sau chiar bibliografii descriptive, cu titlurile, autorii și publicațiile respective. S-au construit chiar și mașini care vor înlocui minutorul de cărți din depozit; ele vor furniza cititorului rezumatele sau chiar textul integral al materialelor solicitate.

Ceea ce nu reușește, însă, nici o mașină să facă — deocamdată! — este

să citească. Ea poate fi învățată să recunoască cuvintele, dar nu și diversele sensuri pe care le ia un cuvînt după contextul în care figurează, ori sinonimele și nuanțele lor. În consecință, mașina este incapabilă să analizeze, să interpreteze, să traducă, să aprecieze și să rezume un text. Așadar, aceste operațiuni, care reclamă o muncă calificată, rămîn în sarcina bibliotecarului sau, mai bine zis, a documentaristului. Mai mult, din cauza numărului crescînd de tipăriți, pe care specialistul nu mai are cînd să le citească, activitatea de sortare, traducere și rezumare crește în importanță, devenind chiar indispensabilă. Oamenii de știință încercați merg și mai departe. Socotind multitudinea informațiilor depășite, cunoscute sau total nesemnificative cu care autorii își încarcă mult prea des articolele, propun ca să nici nu se mai consulte izvoarele originale, ci referate generale întocmite periodic, de data aceasta de un specialist în domeniul respectiv, care să aibă, însă, și o minte organizată, talent didactic și condei!

ELECTRICITATEA
STATICĂCînd părul
se face măciucă

Dacă, pieptănîndu-ne, auzim pîriiții unor ștîncei sau vedem părul ridicîndu-se, rareori ne trece prin minte ideea că această electricitate, aparent atît de inofensivă, ar putea să aibă unele manifestări cu totul deosebite. Și puțini știu că, de pildă, în America pagubele provocate de electricitatea statică sînt evaluate la aproximativ 100 de milioane de dolari anual. Iar în R.F.G. în fiecare an își pierd viața peste 50 de persoane datorită exploziilor provocate de electricitatea statică, pagubele materiale ridicîndu-se la multe milioane de mărci.

Încă învățații din Grecia antică știau că chihlimbarul frecat cu pîr de pîsică devine „electric”. (Însuși cuvîntul electricitate vine, de altfel, din denumirea greacă a chihlimbarului). Același fenomen apare și la frecarea plexiglasului sau cauciucului — de pildă a unui capac de stilou — cu o bucată de lînă.

Iar dacă — avînd pantofi cu talpă de crep și șezînd, îmbrăcați într-un costum de lînă, pe un scaun din material plastic izolat cu cauciuc — ne mișcăm de cîteva ori în dreapta și în stînga, ne putem încerca cu o asemenea cantitate de electricitate încît să sară ștîncei din piele dacă întindem mina unui om „legat de pămînt”. O încărcătură electrică bine perceptibilă se va produce și atunci cînd, de pildă dezbrăcîndu-ne, cămașa de nylon se freacă de puloverul de lînă.

În general se poate afirma că, prin mișcările sale, orice om produce electricitate. Picioarele, prin transpirația lor aproape imperceptibilă, ajută ca electricitatea produsă să se scurgă deîndată la pămînt. Dacă însă avem pielea foarte uscată, sau dacă vremea e rece și uscată în organismul nostru se va acumula o cantitate din ce în ce mai mare de electricitate. În acest caz, apropiîndu-ne de un conductor — de exemplu de un robinet de apă — din virfurile degetelor vor țîșni ștîncei.

S-a constatat că în urma unor mișcări repezi, nervoase, încărcătura electrică a corpului se poate ridica la cîteva sute de volți. La o tensiune de 300 de volți, corpul omenesc începe să împrăștie ștîncei electrice care însă, datorită intensității mici a curentului, rămîn invizibile, imperceptibile. La o tensiune de 1000 de volți, încărcătura electrică începe să se facă simțită, iar la 5000 de volți senzația devine neplăcută. Umblînd de pildă lipînd pe un covor gros de lînă sau plimbîndu-ne cu cizme de cauciuc pe un covor de linoleum, putem produce o tensiune de 1500—2000 de volți. În cazuri excepționale, umblînd pe un caldarîm uscat, tensiunea electrică produsă poate atinge valori de 15000—20000 de volți. Tensiunea maximă acumulată în corpul unui om este de ordinul a 30000 de volți. Atingînd această tensiune, electricitatea acumulată face ca părul omului să se ridice măciucă, dînd astfel posibili-

tate electricității să se degaje în mediul ambiant prin virfurile firelor de pîr.

Electricitatea statică poate provoca șocuri puternice, de pildă deschizînd ușa unui automobil ale cărui roți, frecîndu-se de o șosea uscată, au acumulat o încărcătură electrică de înaltă tensiune. În cazul autobuzelor, tensiunea astfel acumulată poate atinge 40000 de volți. Unele mașini ale căror piese se rotesc cu mare viteză pot acumula tensiuni și mai înalte și se cunosc cazuri cînd muncitori ce au deservit astfel de mașini au fost literalmente electrocuțați. Benzile transportoare pot acumula tensiuni de pînă la 100000 de volți, dînd naștere la scînteii de 10 cm lungime. În zilele de prelucrare a cauciucului și sulfului, în morile de hîrtie, în fabricile de zahăr și în magazinele de cereale, ca și peste tot unde se experimentează noi materii prime și procese de fabricație, electricitatea statică provoacă adeseori surprize neașteptate și neplăcute.

În prezent, în multe țări se fac ample cercetări în vederea căutării unui remediu împotriva electricității statice.

În multe locuri s-au introdus dușumele și curele de transmisie bune conductoare de electricitate, iar o fabrică de automobile a început să facă experiențe cu un praf special care, presărat pe cauciucurile mașinilor, împiedică formarea unei încărcături electrice. Se fac încercări și în vederea apărării produselor de nylon împotriva electricității prin impregnarea materiei prime cu un produs chimic care reține umezeala.

— Cred că ne aflăm în pragul unei mari descoperiri.

PALEOZOLOGIE

Dinozaurii și...
cîmpul magnetic

Dispariția dinozaurilor și a altor reptile uriașe, întîmplată acum aproximativ 65 de milioane de ani, se datorează unei inversări a cîmpului magnetic terestru? Ipoteza cîștigă tot mai mulți susținători. Ea se întemeiază pe o sumă de constatări, certificate de diverse discipline științifice, care atestă că istoria planetei noastre a cunoscut cîteva inversări ale cîmpului magnetic. Cu titlu de exemplu, menționăm că într-o seamă de arealuri s-a descoperit că straturile adînci de roci sînt magnetizate într-un sens contrar celui care predomină astăzi (ca atare, dacă apropiem de aceste straturi o busolă acul ei nu se îndreaptă spre nord, ci spre sud). Investigații făcute pe fundul oceanelor — inițial cu alte scopuri — au revelat și ele prezența unor fenomene analoage.

Dacă inversările amintite s-au produs cu adevărat, cît timp a durat pînă s-a completat ciclul fenomenului și care au fost consecințele? Pînă acum nu se poate da un răspuns precis la aceste întrebări, dar se crede că o schimbare atît de importantă a putut slăbi pentru o anumită perioadă centura magnetică care înconjoară Pământul și-l ferește de radiațiile cosmice și de „vîntul solar”. În aceste împrejurări s-au putut produce modificări profunde ale cliimei. Iar dinozaurii au căzut victimă schimbării radicale a mediului în care fuseseră obișnuiți pînă atunci să trăiască.

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Copiii cu ticuri

Ticurile sînt mișcări involuntare care apar la unii copii nervoși, mai ales la față și umeri. Aceste mișcări au caracterul unor acte sterile și incomplete, de parcă ar fi „caricatura unor acte naturale“.

Cel mai adesea, ticurile apar la copiii de vîrstă școlară, mai frecvent la băieți decît la fete. Ele îmbracă forme variate. Copilul poate clipi neîncetat, trage pe nas, își poate ridica ritmic umerii sau suci gîtul; mai rar își mișcă brațele sau picioarele.

Ce determină apariția ticurilor? Adesea, ele se manifestă într-un moment de slăbiciune funcțională a sistemului nervos, după o boală infecțioasă, după o emoție puternică sau în cursul unei perioade de surmenaj. Alteori, ticurile survin prin simpla imitare de către copil a vreunei mișcări observate la altă persoană. În sfîrșit, și o cauză banală, grefată pe un teren slab, poate genera apariția ticurilor; astfel: înțepătura unei insecte (copilul se scarpină), un guler incomod, o răscoială prea mică a hainelor, provocînd o jenă de care copilul vrea să scape prin anumite mișcări, persistă apoi și în lipsa factorilor determinanți.

În prezența unui copil cu ticuri trebuie lămurit dacă printre ascendenții acestuia (părinți, bunici etc.) nu există cazuri de ticuri, enurezis, bîlbîială, tulburări de lateralitate (stîngaci). Investigarea antecedentelor copilului poate depista traume obstetricale (naștere grea), dificultăți în deprinderile de curățenie (enurezis), spaima nocturne, crize de minie, iritabilitate și nervozitate marcată.

Din punct de vedere al comportamentului, copiii cu ticuri pot fi anxioși, care au manifestări nevrotice, dar care se adaptează bine la sarcinile școlare, sau neliniștiți, turbulenți, atît acasă cît și la școală, cu o comportare de copii mici, lipsiți de „responsabilitatea“ vîrstei lor.

Toate aceste fenomene trebuie studiate de părinți și aduse la cunoștința medicului, pentru că de cunoașterea lor depinde planul terapeutic. Adesea, chiar părinții singuri, stabilind factorii determinanți, pot ajuta copilul prin măsuri perseverente, ferme, dar aplicate cu blîndețe, să înlăture cît mai grabnic un tic. Măsurile vor fi luate însă din vreme, pentru a preîntîmpina consolidarea ticurilor, pentru a nu statornici tulburările de comportament și a îngreuna prin aceasta integrarea copilului în mediul familial și școlar. Alteori, copiii cu ticuri pot fi vindecați numai prin repaus, o viață liniștită și un regim alimentar rațional, sau prin izolarea lor de mediul familial. O atenție deosebită trebuie acordată gimnasticii ritmice care se va practica de două ori pe săptămîină, și sporturilor, care solicită mișcare, efort muscular complex (natație, bicicletă, fotbal). Medicamentele (sedative, tranchilizante, vitamine) nu vor fi date decît cu avizul medicului neuropsihiatru.

Dr. S. Sobolev

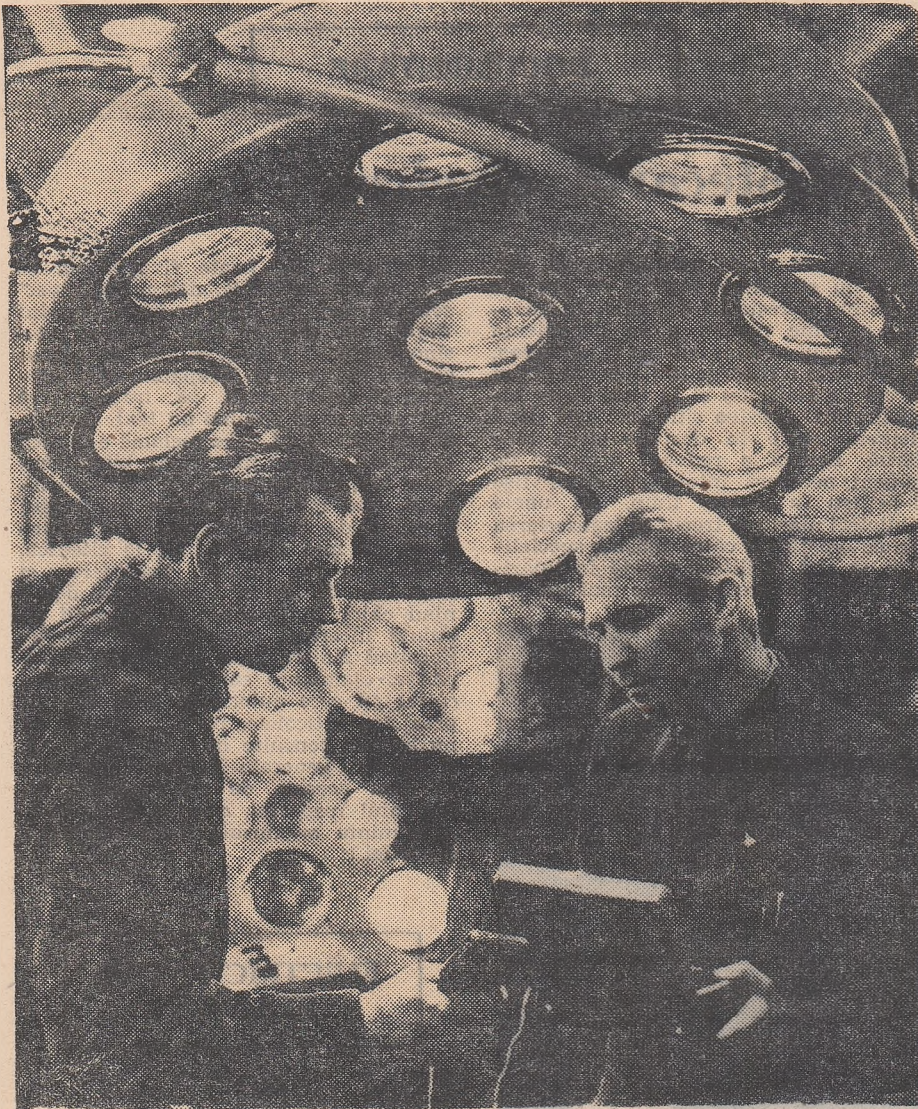
TEMĂ DE SEZON

Tratamentul balnear în bolile ginecologice

Tratamentul balnear în afecțiunile ginecologice este indicat în leziunile cronice și torpide, în diferitele sechele postoperatorii și în diferitele sechele funcționale de origine nervoasă sau endocrină ale uterului și anexelor și în sterilitatea feminină.

În nici un caz nu vor beneficia de cura balneară afecțiunile inflamatorii acute și subacute ale organelor genitale feminine. afecțiunile de domeniul chirurgical (prolaps, fibrom, cancer etc.), precum și menometroragiile funcționale.

În cazurile amintite la început se utilizează următoarele ape minerale: termale simple, cloruro-sodice, sulfuroase și nămoluri. Apele cloruro-sodice regularizează circulația, excită fibrele musculare, resorb exudatele, influențează starea generală și anemia asociată. Apele sulfuroase au acțiune

Printre alte aparate medicale, uzina „E.M.A.“ din Sverdlovsk fabrică și instalează moderne pentru luminatul sălilor de operație.

excito-motrice asupra fibrelor musculare netede (uterine), acțiune de modificare a secreției și acțiune tonică generală. Apele termale sînt decongestionante ale sferei genitale și sedative ale sistemului nervos. Nămolurile sub formă de băi sau aplicații locale au o acțiune rezolutivă intensă asupra inflamațiilor cronice din micul bazin.

Datorită acestor forme de tratament, care în majoritatea cazurilor se asociază și cu băi de soare, se realizează deseori lichidarea proceselor cronice inflamatorii și restabilirea funcțiilor normale ale organelor.

(Formele cronice de metro-anexite, pelvipertonite și tuberculoză genitală la femei, nevralgiile pelvine și unele forme de amenoree și dismenoreile vor beneficia, după natura bolii, de stațiuni ca Sovata, Amara, Ocna Sibiului, Bazna, Lacul Sărat, Eforie, Techirghiol, Mangalia, Slănicul Prahovei, Pucioasa, Băltățești etc. — N. R.)

Tratamentul balneo-climatic al sterilității este indicat mai ales la femeile între 25—35 de ani, la care sterilitatea se datorește unor inflamații cronice ale organelor genitale, cum sînt anexitele și metritele. Rezultate bune se pot obține și cînd sterilitatea este de origine hormonală sau consecința unei dezvoltări insuficiente a uterului.

În asemenea cazuri, terapia prin ape minerale, asociată cu tratamentul causal, are drept scop stimularea circulației sanguine la nivelul organelor genitale, resorbirea proceselor inflamatorii, normalizarea funcțiilor hormonale ale ovarelor, hipofizei și altor glande cu secreție internă.

Tratamentul balnear al sterilității feminine necesită deseori multă răbdare; de aceea eventualele eșecuri nu trebuie să descurajeze.

Dr. K. Hilov

IGIENĂ

Dezinfectia locuințelor

Orice gospodină trebuie să cunoască regulile generale de dezinfectie a locuinței, pe care să le aplice la nevoie, ajutînd astfel organele sanitare la combaterea focarelor de infecție.

Astfel, încăperile se dezinfectează cu o soluție de lizol pulverizată pe pereți, pe pardosele și ferestre cu ajutorul unui pulverizator special. Rufăria se

dezinfectează prin fierbere cu apă caldă și sodă sau leșie. Pentru dezinfectia unor obiecte și instrumente se folosește soluția de bromocet (cetazolin) 10 la sută. Pentru spălarea closetelor precum și pentru dezinfectarea lăzilor de gunoi și a locurilor unde acestea sînt depozitate este indicat să se folosească soluții de 10—20 la sută (100—200 g la un litru de apă) de clorură de var, fie că e sub formă de bulgări sau de var nestins. Cu aceleași bune rezultate, în special la țară, se poate folosi laptele de var care se obține prin amestecarea varului nestins cu apă, în proporție de 1 kg la 5 l de apă. Aceluiași scop îi folosește și creolina în soluții de 5—10 la sută amestecată bine cu apă pînă se obține un lichid lăptos, precum și cloramina sub formă de tablete sau praf, care se dizolvă în apă (soluție 1 și 2 la sută sau 1 la sută după caz).

În caz de apariție a unei boli contagioase în familie, dezinfectia trebuie să fie foarte riguroasă. Cînd bolnavul a fost izolat la spital, dezinfectia se face imediat după plecarea acestuia din casă. Dacă bolnavul rămîne izolat acasă, dezinfectia se face tot timpul cît durează boala.

Dezinfectia trebuie să cuprindă atît camera bolnavului cît și toate obiectele folosite de bolnav, vesela, rufăria, hainele, precum și closetul.

Obiectele care nu se pot dezinfecta (cărți, ziare, reviste) trebuie în anumite cazuri arse.

Dr. M. I. Speranski

— Medicina a făcut atîtea progrese... Dar crezi că doctorul o să poată face ceva și pentru răceala mea?

Poșta medicului

V. N. Brașov: Insuficiența aortică este compatibilă și cu o viață îndelungată și cu căsătoria dacă veți duce o viață cum-pătată, fără excese alimentare sau sexuale, cu un regim de muncă și de odihnă normal. Regimul alimentar obișnuit cu alimente neconservate, dar pregătite cu puțină sare, cel mult 8—10 g pe zi. Eventual o zi pe săptămîină regim de crudități. Evitați mai ales seara alimentele care produc fermentație și cele greu de digerate. Alcoolul, cafeaua, ceaiul, ciocolata sînt permise în cantități mici. Tutunul — interzis.

PASCU GHEORGHITA — Rădăuți: Impotriva scabiei, veți unge tot corpul, cu excepția feței, gîtului și pielii capului, insistînd mai ales în regiunile atacate, cu următoarea pomadă: Rp. Sulf precipitat și carbonat de calciu (cretă preparată), cîte 15 g, vaselină 150 g. Aplicarea pomzeii va fi precedată de o fricțiune cu o cîrpă aspră la nivelul leziunilor. A doua zi veți face o baie cu apă caldă și săpun. Seara repetați aplicarea, iar a treia zi dimineață, o nouă baie. După trei zile, la fel, schimbînd rufăria. În același timp hainele, bluzele etc. vor fi călcate cu fierul fierbinte pentru a distruge ouăle.

IONESCU VASILE „VILCEA“ — Călimănești: 1) Hemograma, V.S.H., timpul de sîngerare-coagulare, examenul de urină, colesterolemia, probele de disproteinemie (timol, Takata-Ara, Weltmann etc.), ureea în singe, electroforeza — sînt cîteva examene de laborator indicate. 2) Reacțiile alergice în cursul antibioticoterapiei sînt destul de frecvente. Accidentele anafilactice pe care le-ați suferit la prima sedință cu aerosoli de penicilină vă impun de-acum înainte prudență. În acest sens, școala medicală românească (Lupu, Păun) a imaginat un test respirator cu aerosoli pentru a depista sensibilitatea umorală la penicilină a bolnavului. 3) Teoretic, dușurile reci practicate cu moderație nu pot dăuna spondilozii cervicale. Practic, rămîne să constatați dacă, după dușuri, nu aveți dureri, cefalee etc. În acest caz, firește, abandonați-le.

M. GHEORGHITA — Lugoj: Cordul pulmonar este compatibil cu o viață îndelungată cu condiția respectării unei profilaxii riguroase. În primul rînd, fumatul este interzis cu desăvîrșire. Pentru ușurarea activității inimii este necesară limitarea activității obișnuite și evitarea eforturilor. Eventual, periodic, repaus la pat, corpul fiind ridicat pe 1—2 perne, sau în fotoliu. Repausul fizic trebuie însoțit de relaxarea psihică și de somn, în care scop se recomandă sedative (Extraveral, Pasinal, Meproamat sau Napoton), eventual un somnifer (Dormital, Ciclobarbital). Pentru combaterea inflamației bronhiale: Miofilin, 4 cpr./zi, periodic antibiotice cu spectru larg (Tetracilină, Cloramfenicol) cîte 2 g/zi, timp de o săptămîină. Regim alimentar adecvat, cu restricția sării. Impotriva extrasistolilor: sulfat de chinidină sau digitală, în dozele prescrise de medicul curant.

Ing. IOAN OPREA — Cluj: Cum toate examenele de laborator sînt normale, sugestia cu „viermisorii“ nu are, credeți-ne, nici o bază reală. Mai curînd înclinăm spre diagnosticul de apendicită cronică, tulburările descrise făcînd deseori parte din cortegiul de simptome „la distanță“ provocate de acest minuscul și buclucos organ. Consultați un chirurg, poate că ar fi cazul să vă operați.

RĂDULESCU MARIN — București; FEIDOC DUTU — București; A. B. C. — Lugoj; PANȚIRU N. VIRGIL — Oradea; CLAUDIU — Cluj: De obicei ejacularea precoce are o cauză psihică, expresie a unei hiperexcitabilități care impune un tratament cu bromuri (Bromosedin, eventual Napoton 1—2 compr. zilnic). Rezultate bune dau și produsele străine Ismelin și Melleril, precum și produsul românesc Madiol 3—4 cpr./zi, administrate sublingual.

(Continuare în pag. 11-a)

SAMOA DE VEST

Ceremonia începe la 10 fix

„Familia Suasola vă roagă să-i faceți cinstea de a lua parte la căsătoria fiicei lor mai mari Manu'ula cu Tovio Josefo. Cununia va fi celebrată la ora 10 în catedrala catolică din Apia. Sinteți invitat, de asemenea, să participați și la banchetul care va avea loc în satul nostru, Tanugamanono, la ora 14“.

Invitația, tipărită în engleză și împodobită cu mici trandafiri albi și cu frunzulițe argintii, mi-a fost adusă la hotel. Bine înțeles, nu vreau să pierd ocazia de a asista la o nuntă în Samoa. Dimineața sînt ocupat, dar îmi pot face timp liber pentru a doua parte a ceremoniei. În jurul orei unu, dl. Renkin, redactor la ziarul *Samoana* vine să mă ia cu mașina.

Satul Tanugamanono e așezat la poalele muntelui Vea, la numai un kilometru și jumătate de capitală. E

500 de persoane, șuvoiul uman nu pare să contenească.

Organizarea unui ospăț de asemenea proporții nu e o treabă ușoară. Dar tot satul își aduce contribuția. Fiecare trebuie să ofere, practic, masa pentru un invitat. E adevărat că un vechi obicei cere ca să se prepare de șase ori mai multă mâncare decît ar trebui, dar explicația e simplă: dacă în timpul săptămîinii samoanul se mulțumește cu un prînz frugal, într-o zi de sărbătoare apetitul lui e de șase ori mai mare.

Bărbații încep pregătirile pentru marele ospăț înainte de ivirea zorilor. Am spus bine: bărbații, căci în genere, prepararea bucatelor care se servesc la sărbători cade în sarcina lor. Sub un șopron din frunze de palmier, adolescenții aprind cîteva focuri. Cînd flăcările s-au întezit bine, aruncă în ele

vitații ascultă discursurile șefilor de trib (matai). Aceștia stau în picioare în diferite părți ale încăperii supra-aglomerate și încărcate de tăvi cu bucate apetisante. Unul laudă frumusețea miresei, altul curajul mirelui. Cuvinte ca „îndrăzneală“, „farmec“, „blîndețe“ etc. etc. se fac auzite de la un capăt la altul al încăperii. Invitații abia au timp să întoarcă capul cînd către un șef, cînd către altul. Aceștia, însă, într-o stare euforică datorată consumului de *kava*, băutura care înlocuiește băuturile alcoolice prohibite în insulă se întind la vorbă, întîrziind începerea ospățului.

Dar din clipa cînd în fața tinerei perechi se așează tradiționalele prăjituri în formă de turn, preparate din cremă de nuci de cocos, invitații dau dovadă de o poftă de mâncare demnă de invidiat îngurgitînd pe nerăsuflăte un fel după altul. Numai porcii aurii rămîn intacti. După ce se servește înghețata (adusă special din Noua Zeelandă), cele 6 animale sînt duse pe peluză din fața școlii; oaspeții îi înconjoară pe servitorii care detasează de corp cu multă abilitate capetele și jamboanele. Bucățile de carne sînt așezate în coșulețe din frunze de palmier și distribuite invitaților.

Ospățul se încheie cu dansuri...

...În Samoa de vest nu există antrepozite în care s-ar putea stoca rezerve de alimente pentru cazuri extreme. Tot ce se importă în arhipelag, (țesături, zahăr, făină, macaroane, unele legume, sare, chibrituri, tutun, file de pește etc.) este imediat livrat băcăniilor și prăvăliilor și vîndut rapid.

Furtul este un fenomen aproape inexistent. În genere noțiunea de proprietate privată este foarte slab dezvoltată, probabil pentru că toate bunurile, inclusiv pămîntul, sînt proprietate comună a membrilor tribului — *aiga*. Personalul hotelurilor este surprins cînd îi vede pe străini că își încuie ușa. Intotdeauna, cînd te întorci la hotel, găsești ușa camerei dată de perete. O deschid femeile de serviciu ca să aerisească mai bine. Nici nu le trece prin minte că cineva ar putea intra înăuntru și lua un lucru care nu-i aparține.

De altminteri, locuințele samoanilor nici nu sînt construite ca să poată ascunde ceva. *Fala* este o casă foarte sumară și necostisitoare. Pe un teren plat se trasează un oval regulat lung de 7-8 metri și lat de 3-4 metri, care e acoperit apoi cu niște pietricele rotunde de pe malul mării. După ce în solul de natură vulcanică extrem de rezistent se practică 20 pînă la 26 de gropi, se înfig în ele stîlpi de înălțimea a două staturi de om, pe care se sprijină acoperișul împletit din frunze de palmier. Și căsuța e terminată. Locatarii mai au apoi de confecționat numai rogojinile cu care acoperă podeaua și spațiile dintre stîlpi. În timpul zilei, „pereții“ sînt rulați ca niște jaluzele pînă la acoperiș, așa încît casa n-are secrete pentru nimeni...

Vadim Kasis

NORVEGIA

Zăpadă și oameni

La miezul nopții, deasupra mării sînt soarele stă suspendat ca un glob de aur; în aceste clipe mărețe de capitulare a întunericului în fața luminii pînă și stîncile sumbre și brăzdate de pliuri acoperite de zăpadă devin parcă mai blînde, capătă o tentă trandafirie. La două noaptea, soarele își orbește privirea și pătrunde chiar și prin cele mai compacte storuri. Cu toate acestea, nici chiar în toiu verii nu are putere să topească ghețarii care coboară, în falduuri, spre mare. Zăpada rezistă eroic nu numai pe crestele munților, ci și în văi, pe toată coasta nordică a Norvegiei.

Nu de mult, cînd am trecut hotarul sovieto-norvegian pe la Nikel-Kirkenes, riul Pasvik — deși curge repede — era încătușat de ghețuri. Tot peisajul fărîmului nordic al Norvegiei se rezumă la stînci, mușchi și mare. Densitatea populației e de abia de un locuitor pe kilometru pătrat. (În Europa, numai în Islanda se poate întîlni o densitate mai mică a populației). Cu toate acestea, cei care trăiesc acolo n-ar schimba asprul ținut cu confortul și frumusețea sudului și centrului țării.

Contopirea omului cu natura e uluitoare. În camera de oaspeți a primei case în care am poposit cînd am ajuns la Tromsø, după două ore de zbor cu avionul din Kirkenes, o fereastră mare, aproape cît un perete, oferea o priveliște splendidă: munți înzăpeziți în vecinătatea apelor azurii ale unei strimtori. Alături, chiar lingă superbă panoramă se aflau, lucrate în acuarul și ulei, niște tablouri ce înfățișau aceiași munți și fiorduri. De altfel, în multe familii norvegiene am avut prilejul să aflăm această impresionantă combinație între natura reală, care năvălește de afară, și peisajele nemurite pe pînză, în fotografii și țesături.

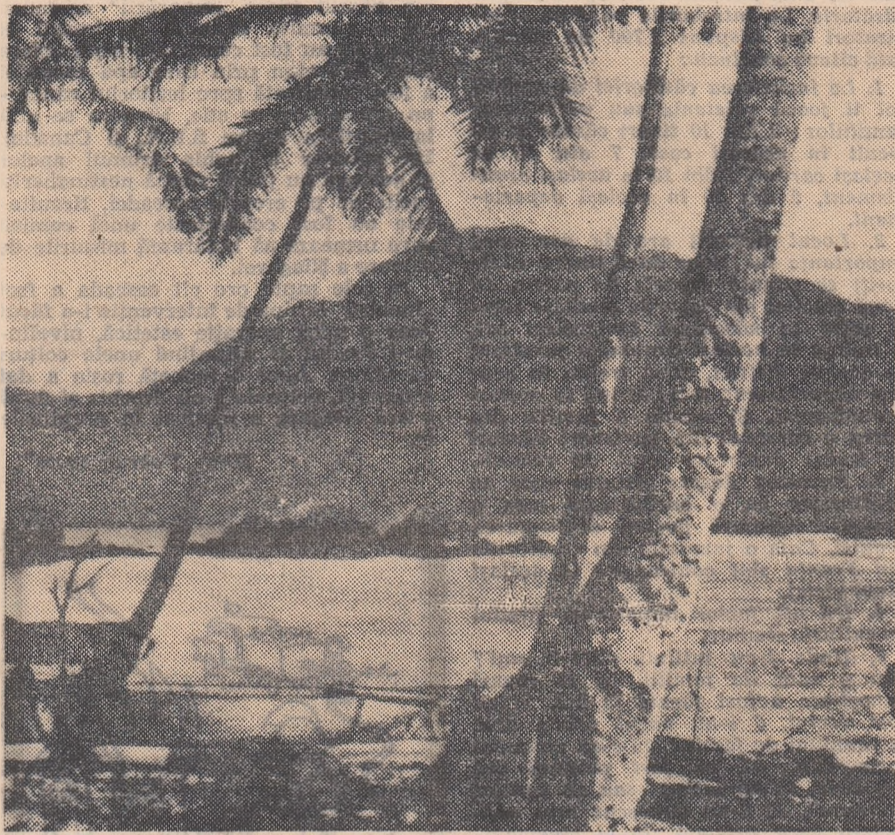
Contactul cu natura sălbatecă, nealterată, dă omului o deosebită forță și înțelegi bine cuvintele gravate deasupra primăriei din Hammerfest: „Munca omului supune natura“. O dovadă e însăși această urbe, care se mindrește că e cel mai nordic oraș din Europa. Temerarul orașel, cu 6 000 de locuitori, cu căsuțe îngrijite și o mare întreprindere a firmei „Findus“ (de prelucrare a peștelui) se întinde pe fărîmul îngust și pe versantele munților din preajmă.

Prosperitatea ținutului depinde aproape în întregime de pescuit. Pretutîndeni se poate vedea pește: așezat pe niște planșete ca să se usuce la vînt, în cisterne uriașe, înalte cît o casă cu patru etaje — așteptînd să fie transformat în făină, ori sub formă de fileuri în pachetele de material plastic destinate exportului.

Pe vaporul care face curse din Hammerfest spre nord am stat de vorbă cu un turist străin. Cu aerul unui sociolog competent, interlocutorul a început să mă inițieze în modul de viață al norvegienilor; norvegienii sînt foarte grijulii cu căminul lor — a afirmat interlocutorul meu — cu întreținerea acestuia în cele mai bune condiții, cu podelele lustruite, bucătăria strălucind de curățenie, masa servită excelent... Cu cît e mai frig afară, cu atît mai căld, mai plăcut trebuie să fie înăuntru...

Și într-adevăr, norvegienii intră în casa lor ca într-un templu. Mulți dintre ei se descalță la ușă, ca să nu păteze parchetul. Electrificarea locuințelor contribuie la păstrarea unei curățenii desăvîrșite. În orice bucătărie tronează pîlta electrică. În multe case și încălzirea este electrică. Iar florile nu lipsesc niciodată din fereastră...

V. Matveev

Peisaj tipic din Samoa

împrejmuit cu plantații de arbori de cacao și de cocotieri. Foarte aproape de piața satului, la vreo 300 de metri, observ o frumoasă construcție lungă și boltită, acoperită cu verdeată. O mulțime de oameni, îmbrăcați în haine de sărbătoare, se îndreaptă într-acolo. Femeile poartă rochii multicolore, decolate și fără mîneci, iar bărbații cămăși albe.

Clădirea e școala satului. A fost construită din fondurile comunității, de aceea familia Suasola poate da acolo, fără cheltuieli suplimentare, masa de nuntă. Stîlpii care susțin acoperișul sînt împodobiti cu frunze de palmier, groase și lucitoare, împletite în suvițe lungi. Cu frunze de palmier este ornată și intrarea, în fața căreia se află două fete. Una, care are misiunea de a primi darurile, le înregistrează alături de numele oaspetelui într-un caiet voluminos. Cealaltă le așează într-un colț mai retras din spatele tablei elevilor. Pînă la venirea noastră, tînăra pereche a primit o sumedenie de cadouri care, stivuite într-un ungher întunecos, aduc cu niște colete poștale ce așteaptă să fie expediate.

O dată înregistrați, invitații intră sub un umbrar și se așează pe niște bănci lungi, apoi încep să discute în șoaptă, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire tinerei perechi. Cuplul e instalat, sub un baldachin împletit din flori albe, în niște fotolii tapisate cu rogojinii fin lucrate și ornate cu pene roșii și verzi de papagal. Manu'ula poartă tradiționala rochie albă de mireasă. Frumosu-i păr negru și bogat e strîns într-un coc și împodobit cu flori purpurii. În stînga ei se află cinci domnișoare de onoare în rochii roz.

Tovio Josefo, îmbrăcat în haine europenești și cu papillon, pare mai tînăr decît soția lui. În dreapta lui se așină cîteva prieteni. De fiecare dată cînd intră un nou oaspete, unul dintre ei trage de o sfoară atașată de un clopoțel suspendat deasupra capului tinerilor căsătoriți. Deși în sală s-au strîns vreo

pietre pe care le înfierbîntă pînă la roșu. În apropiere, bărbații curăță de măruntaie niște porci mari și grași. Apoi fiecare animal e înconjurat cu pietre incandescente. În două ore, friptura e gata. Carnea, bine friptă în interior, se acoperă cu o crustă rumenită extrem de apetisantă.

Cam aceleași pregătiri se fac și pentru prepararea unor faimoase bucate samoane, *palusami*. Bucăți de ceapă tăiată subțire se afundă în lapte de nucă de cocos amestecat cu apă de mare. Umplutura verzuie astfel obținută este învelită în frunze de taro și coaptă pe pietre înfierbîntate. Pentru ca foile suculente de taro să nu se ardă, turtele sînt înfășurate în foi de bananieri. Palusami este o mâncare foarte apreciată.

Dar bucatele cele mai alese sînt *Palolos*, niște viermi de mare care trăiesc pe stîncile submarine din preajma insulei Upolu. Viermii ies la suprafață o singură dată pe an, pentru dansul nupțial, într-o noapte de pe la sfîrșitul lui octombrie. Palolos aduc la gust cu caviarul. Pescuitul lor prilejuiește o mare *fia-fia*, petrecere cu cîntece și dansuri. În noaptea aceea fetele și băieții își dau întîlnire pe stînci și, la lumina torțelor, prind cu multă îndeminare viermii care plutesc la suprafața oceanului. Ospățul și dansurile durează toată noaptea.

Nunta din satul Tanugamanono are loc tocmai într-o asemenea perioadă, de aceea la masă se servesc și faimoșii palolos. Pe frunze mari de bananier se află, fripte pe pietre încinse, banane verzi, mlădițe tinere de trestie de zahăr, pește, ouă, pui, languste, crabii. Piinea e înlocuită de tuberculi de taro și de niște fructe. Tuberculii, copti în cuptoare de pămînt, sînt serviți bucăți. De culoarea cernelei, n-au aproape nici un gust. Sumedenia de bucate e dominită de cîteva porci, șase la număr, fiecare de cel puțin 100 kilograme. Așezați pe frunze de bananier, sînt ornați cu flori purpurii.

Înainte de a începe să mînce, in-

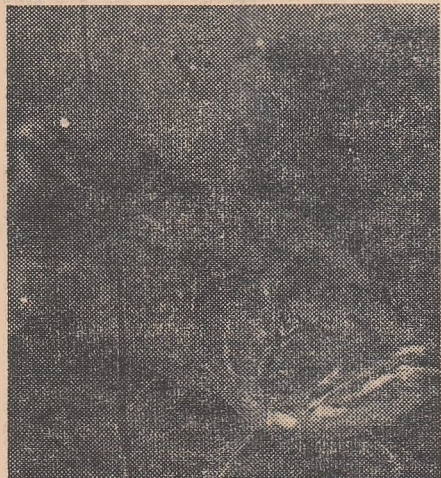
PRIVIND PE FEREAȘTRĂ

Oceane în miniatură

În dreptul orașelor Batumi și Sevastopol, pe țărmul Mării Negre au fost construite acum câțiva ani imense bazine cu apă de mare, așa-zise oceanarii, în care oricine poate să facă cunoștință cu bogata faună a adineurilor marine. Nu trebuie să faci pentru aceasta o excursie subacvatică, ci una subterană, adică să coboară în culoarele ce împrejmuiesc bazinul și să privească prin cele 200 de ferestre dispuse pe două rânduri, practicate în pereții de beton ai oceanariului. Spre a nu stinjeni viețuitoarele mării, în culoarele rezervate vizitatorilor domnește semiobscuritatea, iar becurile instalate pe alocuri în oceanarii dau o lumină discretă, filtrată de masa verzuie a apei.

Anul trecut la Sevastopol a mai fost construit un oceanariu, care cuprinde un bazin central și câteva secundare; primul este destinat exemplarelor mari ale faunei marine, în frunte cu delfinii ghiduși. Tot atunci a fost lărgit și oceanariul din Batumi, înzestrat cu 28 de bazine în care evoluează cele mai diverse specii de viețuitoare marine și oceanice.

Dar poate mai interesantă și în orice caz mai exotică decât populația acestor „micromării” va fi aceea a acvariului

Iar dincolo de ferestrele acvariului, „exponatele” privesc, curioase, spre vizitatori

oceanografic ce se construiește în Extremul Orient, la Vladivostok, și în care își vor găsi adăpostul mii de specii de pești tropicali, moluște, crabii, omari, languste, broaște țestoase, calmari, rechini, caracatițe, cetacee.

Oceanariile sînt menite să satisfacă nu numai curiozitatea publicului, ci și pe aceea a oamenilor de știință. Aceștia pot studia, de pildă, posibilitatea domesticirii cetaceelor și în special a delfinilor. Fără să aspire la numere de înaltă dresură (în California există un cor (!) de delfini; cînd dirijorul își ridică bagheta delfinii încep să „cînte”), biologii sovietici intenționează să le studieze comportarea pentru a-i putea folosi, eventual, la detectarea naufragiaților, a bancurilor de pești etc.

MICA ENCICLOPEDIIE

Ciorapii

Le-au trebuit șapte secole pentru a deveni un articol vestimentar de sine stătător. Pînă în secolul XIV fuseseră ceva intermediar între ciorapi și pantofi, căci erau fixați de tălpile încălțămintei. Apoi au început să se poarte separat, dar erau croiți după forma piciorului, din diferite țesături. Se pare că primii ciorapi tricotați din fire de mătase i-a purtat regele Franței Henric al II-lea (secolul XVI). Ei au intrat în istorie în împrejurări tragice, fiind descoperiți de curteni în ziua în care Henric al II-lea, participînd la un turnir de cavaleri, a fost omorît din neabgare de seamă.

În anul cînd regele Franței inaugura ciorapii de mătase, de partea cealaltă a Canalului Mînceii mecanicul William Lee se ocupa de construirea unei mașini de tricostat ciorapi. Compatrioții lui au refuzat, însă, să-i adopte invenția și Lee s-a mutat cu mașina și cu ajutoarele lui în Franța, unde a fost primit cu încîntare. Dar după moartea mecanicului ajutoarele lui s-au întors în Anglia. Compatrioții i-au întîmpinat de data aceasta cu brațele deschise ba, mai mult, au interzis prin lege exportul acestui gen de mașini. Pe atunci nici

o altă instalație nu putea concura cu mașina lui Lee, care producea șase perechi de ciorapi pe zi...

Ciorapii au devenit un obiect nu numai necesar, dar și decorativ. Arbitrii și, desigur, arbitrele eleganței arborau ciorapi de culorile cele mai vii și chiar de culori diferite. Cîte una de fiecare picior. Trebuie să recunoaștem că moda actuală n-a preluat încă această performanță.

Culoarea albă, de gală, a ciorapilor, a fost adoptată în secolul XVIII. În jurnalele de modă de acum o sută de ani găsim o vastă gamă de ciorapi albaștri, vișinii și vîrgați; iar în cele de acum 60 de ani o netă preferință pentru ciorapii negri.

V. Brianski

DESPRE CĂSĂTORIE :

Unde, cînd și cum ?

În Franța a fost dat publicității rezultatul unei anchete sociologice despre căsătorie. La întrebările puse de organizatori au răspuns 1700 de familii. Iată cîteva concluzii :

1. La încheierea căsătoriei un anumit rol îl joacă prietenia sau vecinătatea familiilor : 6 din 10 tineri căsătoriți au locuit în aceeași casă, 7 din 10 în același cartier, 8 din 10 în același arondisment, 9 din 10 în același departament.

2. Locul nașterii are de asemenea importanța lui, chiar dacă tinerii căsătoriți se cunosc departe de patrie. În două cincimi din cazurile studiate soful și soția se născuseră în același sat, o treime în același canton, o jumătate în același district, două treimi în același departament, trei pătrimi în același arondisment. Și numai o familie din patru e compusă din parteneri născuți în locuri depărtate unul de celălalt.

3. Povestea despre prințul care se căsătorește cu o bucătăreasă este o excepție necesară pentru confirmarea regulii. Cam o jumătate din căsătoriile din Franța sînt contractate la același nivel social.

4. Un alt factor important : gradul de cultură, studiile.

5. Unde s-au întîlnit viitorii soți ? Din o sută de familii, în 17 cazuri cunoștința a fost făcută la bal, 11 au fost vecini, 6 s-au văzut prima dată la reuniuni de familie, 15 s-au cunoscut întîmplător, 11 au fost prieteni din copilărie, 13 au lucrat sau au învățat împreună, 11 s-au cunoscut prin mijlocirea unor prieteni, 10 la cinematograf, teatru sau concert, 3 prin anunțuri la rubrica „Căsătorii”.

6. Vîrsta medie a tinerilor căsătoriți e de aproximativ 26 de ani la bărbați și 23 de ani la femei. Sînt destul de frecvente căsătoriile bărbaților la 23 de ani și ale femeilor la 20—21 de ani. Celibatarii de 40 de ani preferă, de cele mai multe ori, să rămîină celibatari. În ceea ce privește căsătoriile la vîrstă fragedă, ele nu sînt mai numeroase decît la începutul secolului.

(Din „Nedelea“)

Nu e decît un banal clește de nuci, aflat în colecția unui pictor din Kaunas

O OPERAȚIE DIFICILĂ

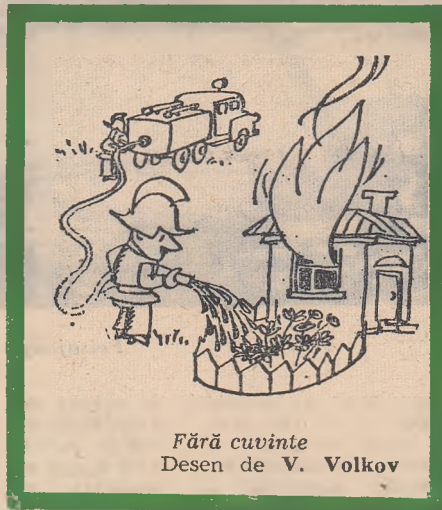
Niagara în reparație

În noaptea de 11 noiembrie 1966 geniștii și-au pus în funcțiune instalațiile și spre dimineață impunătoarea cascadă Niagara de pe teritoriul S.U.A. s-a transformat într-un firicel de apă. Nimic altceva nu amintea de cele 6.000 de tone de apă care stîrneau în cădere un imens nor de stropi, vizibil la o depărtare de cîteva kilometri.

De ce a fost „oprită” Niagara ? Măsura era necesară pentru a preveni dispariția acestui fenomen natural. După cum au calculat specialiștii, din pricina eroziunii solului cascada se scurtează în fiecare an cu aproape un metru, iar în cursul întregii ei existențe a scăzut cu 11 kilometri. În 1931, Niagara a suferit un accident greu : colțul de stîncă ce atîrna deasupra prăpastiei și de pe care cădea masa de apă s-a prăbușit. Toate aceste betesuguri ale celebrei cascade sugerează pronosticuri pesimiste. Într-un răstimp de cîteva decenii — cred unii — ea ar putea să dispară de pe fața pămîntului. Așa s-a născut ideea „reparării” cascadei. La o anumită distanță de brațul ei principal au fost construite niște uriașe porți de beton prin care apa cascadei a fost canalizată spre teritoriul canadian (după cum se știe, Niagara se află la frontiera dintre S.U.A. și Canada). Un stăvilar a închis drumul apelor și geologii au putut studia nestingheriți rocile de pe creasta cascadei. Rezultatele au fost comunicate unei comisii care urmează să hotărască măsurile de salvare a Niagarei.

În cele șapte ore cît cascada a fost „închisă” echipa de intervenție i-a făcut doar o mică operație estetică, nivelîndu-i fundul și rotunjind unele colțuri de stîncă. Apoi o rachetă roșie a dat semnalul, ecluzele s-au deschis și după o oră Niagara a reintrat în drepturile ei.

(Din „Vokrug sveta“)

Fără cuvinte
Desen de V. Volkov

CINE NU RISCĂ...

Chemarea aventurii

Vilva stîrnită de recenta călătorie în jurul lumii a lui Francis Chichester a stimulat imaginația multor amatori de expediții temerare.

Edmund Hillary, cuceritorul Everestului, a declarat că intenționează să exploreze primejdioșii versanți căptușiți cu gheață ai muntelui Herschel, pierdut undeva în imensitățile Antarctidei. Suedezul Hans Keller, în vîrstă de 33 de ani, deținătorul recordului mondial la scufundarea în mare își va relua experiențele, sperînd să coboare la o adîncime mai mare de 300 de metri. Iar James Bead (34 de ani) se pregătește să zboare fără escală în jurul globului, de unul singur, pe un planor experimental prevăzut cu un motor de 210 cai putere.

Planurile altor călători singuratici merită o mențiune aparte, căci țin mai degrabă de domeniul aventurii. Erich Feibermeyer (33 de ani), dentist vienez și unul din cei mai buni parașutiști din lume, intenționează să sară din avion de la o înălțime de 5,5 kilometri... fără parașută ! El a construit un fel de schiuri cu care speră să „lunece” de-a lungul curenților de aer. „Soferul infernal”, californianul I. Neval (28 de ani) vrea să încerce să sară cu motocicletă peste Marele Canion, ajutîndu-se în această riscantă întreprindere de o pereche de aripi și două acceleratoare cu reacție. Nici exploratorul aerian

Anthony Smith nu se lasă mai prejos, făgăduind să facă o călătorie într-un balon umplut cu gaz fierbinte debitat de un arzător ce va produce o flacără lungă de aproape 2 metri; balonul va fi pus în mișcare de motorul (montat în nacelă) unui turism Volkswagen.

În sfîrșit, încă o călătorie a cunoscutului navigator american William Willis, care în 1963—1964 a traversat, singur pe o plută, Oceanul Pacific pe ruta Australia—Peru. Atunci navigatorul avea 71 de ani. Astăzi are 74 și se pregătește să traverseze Oceanul Atlantic singur într-o barcă.

INVENȚII

Un compromis fără microbi

Perdelele, oricît de frumoase ar fi, nu sînt de fel pe placul medicilor : „Aduă tot praful și sînt un mediu nutritiv pentru microbi”, spun ei și pe bună dreptate. Înseamnă oare că trebuie să renunțăm la această podoabă a interiorului nostru ? Nicidecum. O recentă descoperire a chimiștilor sovietici ne invită la o soluție de compromis. Ei au inventat perdelele antimicrobiene, mai exact au recomandat introducerea unei puternice substanțe dezinfectante în masa din care se fabrică firele sintetice pentru perdele. Noul produs a fost experimentat cu succes. Cu acest prilej s-a dovedit că acțiunea dezinfectantă a perdelelor antimicrobiene persistă chiar după ce au fost spălate și fierse de douăzeci de ori.

A. Revenski

EXERCİȚIU DE LOGICĂ

Perioada concediilor de vară

În ultimii patru ani, patru prieteni — un inginer, un profesor, un medic și un avocat — și-au luat concediul de odihnă în mai, iunie, iulie sau august. Dacă unul dintre ei și-l lua în mai, al doilea îl lua în iunie, al treilea în iulie, iar al patrulea în august; deci, în fiecare an în altă lună. În primul an, medicul a plecat în concediu în luna iulie, în al doilea an a plecat în august, iar inginerul în mai. În al treilea an avocatul și-a luat concediul în iunie, iar în al patrulea an profesorul și-l lua în iulie.

Știi în ce lună a avut concediu inginerul în primul an ? Dacă nu, căutați răspunsul — dar nu înainte de a vă încerca puterile la logică — în pag. 11.

— Ce frumoasă ești tu, Eulalia !

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

DRĂGAN ZOICA — București: 1) În singe, cantitatea de glucoză (glicemia) variază normal între 0,80—1,20 g la mie. Concluzia: nu aveți diabet. 2) Într-adevăr sinteti o adevărată „comoară” de diagnostice, cum spuneți, însă în nici un caz nu poate fi vorba de cancer. 3) Ne bucură că sfaturile noastre v-au ajutat și vă mulțumim pentru încrederea pe care ne-o acordăți. Principala „verigă” a tratamentului dv. constă într-adevăr într-un regim sever de slăbire, pentru „a da jos” surplusul de 20 kg care vă obosește înima. Pentru regimul alimentar și gimnastica medicală, citiți broșurile: „Obesitatea” de dr. Marcela Pitiș și „Obesitatea și combaterea ei” de P. Radovici și Ginetă Stoescu. 4) Un foarte bun vasodilatator coronarian românesc, recent introdus în comerț, este produsul Agozol, pe care vi-l recomandăm în doze de 3 cpr/zi.

V.A.P.—HORATIU — Rădăuți: 1) La vîrsta dv. schelele de rabitism toracic nu se mai pot înlătura. Minusul de greutate este mai accentuat în debilitatea fizică. O serie de injecții cu ser neurotonic, asociat cu Madiol (5—6 cpr/zi), și alternativ Gerovital (o serie de 12 injecții, care vor ajuta și împotriva căderii părului) credem că vă vor fi de folos. 2) Împotriva părului gras, folosiți loțiunea Pilofort.

MIOARA — Oradea: Toate tulburările pe care le acuzați se datorează hipotensiunii arteriale, care la rîndul ei ar putea să aibă o cauză psihosexuală. În afara cafelei negre și vinului, în cantități moderate, vă recomandăm: Pentetrazol E, 10—20 pic./3 ori pe zi, o cură de ser neurotonic (15 fiole, o fiolă la 2 zile), vitamina C și B₁, câte 3 cpr/zi. Eventual, A.D.C. fiole de 5 mg, o fiolă la 2 zile.

C. N. și B. TEO. — Com. Poiana Mărului, raionul Caransebeș: Papilomatoza perianală și peniană sint, ambele, vegetații veneriene cauzate pare-se de un virus filtrabil. Tratamentul constă de obicei în cauterizare cu termocauterul sau cu substanțe chimice: acid azotic fumans ori mai bine badijonare cu pulbere de podofilină într-o suspensie de ulei de parafină 25 la sută, partind grija izolării pielii din jur cu o pastă protectoare. După 6 ore se spală regiunea respectivă cu apă și săpun și se pudrează cu talc.

ȘTEFĂNESCU ILIE — Com. Cîlnic, raionul Reșița: 1) Localizarea taeniei echinococice în mușchii regiunii sacro-iliace și coxo-femorale este într-adevăr mai rară, dar posibilă. 2) Citiți manualul de „Parazitologie” al prof. dr. V. Nitzulescu. 3) În special ciinele și oiaa sint principalii vectori ai acestui parazit, de la cele două animale contaminîndu-se și omul. 4) De obicei nu există recidive. 5) Nu.

KYKY — București: Folcisteina U are indicații multiple: astenie sexuală, tulburări de climaterium, astenie nervoasă, alopecie, sebooree, migrene, sclerodermie, poliartroză. În general se recomandă să se facă serii de câte 15 injecții (1 fiolă zilnic sau la 2 zile), cu pauze de 4—5 zile. O cură durează în medie 2—3 luni. De obicei ameliorarea se face simțită chiar în prima lună de la instituirea tratamentului.

CHIRȚU SIMION — București: Înceați un tratament cu folcisteina U. Citiți răspunsul dat mai sus, sub Kyky — București.

N. I. — Cluj: Lipomii nu au nici o legătură cu cancerul și îi puteți lăsa în pace dacă nu vă incomodează. 2) Nu. 3) În afară de inhibiția psihică, care se poate grea și în subconștient, alt pericol nu există.

GH. VOICU — București și **MARIN NICOLAE** — Beștepe (Tulcea): Vă recomandăm să vă adresați spitalului „Al. Sabia” str. Mircea Vodă 66, București.

ZAMFIRESCU NICULINA — Constanța: Ne cerem scuze pentru întârziere. Probabil că ați citit între timp la această rubrică datele care vă interesează despre noul medicament ETO.

G. LADISLAU — București: Tratamentul constipației rebelle este o problemă spinoasă. Dacă ceaiul de crușin vă ajută, îl puteți folosi, fiind un laxativ inofensiv. Încecați și sămînța de in: două lingurițe puse într-o ceașcă de apă dimineața, se beau seara cu totul. Se poate crește doza pînă la 3—4 lingurițe, în funcție de obținerea efectului.

ANA CHIȚORAN — București: 1) Întrebuințați săpunul cu sulf-gudron și faceți cure periodice cu loțiunea Gerovital H3. 2) Pentru corectarea unui viciu de postură vă recomandăm să vă adresați medicului specialist în cultură fizică și sport de la policlinica dv. teritorială.

Intocmiți un tabel cu datele problemei:

(răspuns)

	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV
Inginerul		mai		
Profesorul				iulie
Medicul	iulie	august		
Avocatul			iunie	

Pentru că nu-și luase concediul în aceeași lună, rezultă că în al treilea an medicul i-a avut în mai, deoarece în anii precedenți îl căpătase în iulie și august, iar în al treilea an în iulie a plecat avocatul. În al doilea an profesorul a putut pleca numai în iunie, de-

oarece lunile mai și august fuseseră ocupate de alții, iar în iulie a plecat în al patrulea an. Așadar, în anul al doilea avocatului i-a rămas luna iulie. Un raționament similar va arăta că în primul an inginerul a avut concediu în luna iunie.

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RĂȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

DOMENII DE UTILIZARE

- Mobilier
- plafonduri
- pereți despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc.

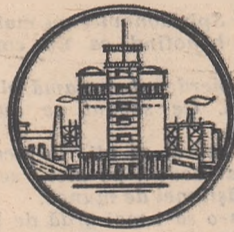

5185 A

COOPERATIVA ELECTROBOBINAJUL DIN BUCUREȘTI

ANUNȚĂ

Începînd de la 24 iulie 1967, unitatea de reparat articole electrotehnice din str. 13 Decembrie nr. 11 se mută în bd. Hristo Botev nr. 5, tel. 13 06 48.

COMBINATUL
CHIMIC
FĂGĂRAȘ

Regiunea Brașov Telefon 15-20

Produce și livrează,
pe bază de comandă
fermă la prezentare:

- Oxigen tehnic
- Bachelită praf
- Novolac solid
- Novolac alcoolic
- Fenoplac

Informații suplimentare
la Serviciul Desfaceri al
Combinatului, Telefon 15-20

CELOSTUF BRĂILA

ȘOSEAUA VIZIRULUI km. 10,

tel. 6.100, telex 18.

Produse: CELULOZE

- celuloză pentru celofibră din stuf și lemn, celuloză papetară sulfat din stuf.

HÎRTII:

- hîrtie velină de scris, hîrtie offset, hîrtie tipar înalt și adînc.

CARTOANE:

- carton duplex, carton triplex.

PRODUSE CLOROSODICE:

- sodă caustică electrolitică, hipoclorit de sodiu, hipoclorit de calciu, bioxid de clor, acid clorhidric, apă de clor, clor lichid.

La produsele grupelor: celuloze, hîrtii și cartoane se pot face comenzi pentru export prin:

Cartimex București, str. 13 Decembrie, nr. 3.
Chimimport București, bd Republicii nr. 10

GALLUS

VOPSEȘTE
ORICE ȚESĂTURI

- MĂTASE
- BUMBAC
- LÎNĂ
- ROCHII
- HAINE
- BLUZE

COLOROM

Un linx ca oricare altul

Prima zi din noua-mi funcție a fost marcată de un eveniment neașteptat.

— Vasili Vasilici! mă strigă supraveghetorul manejului, dînd buzna în biroul meu fără să bată la ușă. Linxul și-a înfipt colții în tigioaică! Chiar în arenă, în fața spectatorilor!

— Și-a înfipt colții? Cum adică?

— Așa cum vă spun. A înhățat-o de ceafă! A trebuit să recurgem la furtun. Dresorul și-a rupt biciul pe spinarea linxului, dar fără efect.

— E clar, am zis virindu-mi hirtile în sertar. Adu-mi-l încoa!

— Pe dresor?

— Ce să fac cu dresorul? m-am enervat eu. El a mușcat-o pe tigioaică?

— Nu înțeleg. Pe cine să vă aduc? se zăpăci supraveghetorul.

— Pe fiara aia care mușcă, firește!

Supraveghetorul a ieșit din birou împleticindu-se și s-a întors curînd însoțit de doi îngrijitori care duceau de curea un imens linx cu mutra impertinentă. În urma lor, alb ca varul, dresorul tira furtunul de incendiu și-și încărca pistoalele din mers.

— E periculos, mă informă el cu glas tremurător. Sare la oamenii ca la niște iepuri de casă.

— Situația e clară. În instituția de unde vin am avut eu de-a face cu astfel de indivizi, i-am liniștit pe cei de față. Rog asistența să părăsească încăperea.

— Cum?! șopti dresorul cu dinții clănțănind. Chiar și eu?

— Poftim! O luăm de la capăt! am oftat. Vă mai întreb pentru ultima dată: cine a mușcat-o pe tigioaică?

— El! răspuseră cu toții în cor, arătînd spre linx.

— Perfect! Lăsați-ne între patru ochi! Sau poate între patru colți!

La auzul acestor cuvinte, mutra impertinentă a linxului se lungi vizibil și fiara încercă să facă cițiva pași spre ușă.

Dar era prea tîrziu. Dintr-un salt, dresorul și ceilalți fură afară pe coridor și trîntiră ușa cu putere, prinzînd ușurel smocul de păr din vârful cozii linxului.

— Vă rog mai multă atenție față de cozi! le-am strigat încercînd să-mi păstrez obiectivitatea. Nu toate cozile sînt de topor!

Auzînd una ca asta, linxul prinse eura și se apropie provocator de biroul meu.

Un timp ne-am privit în tăcere. În cele din urmă am hotărît să vorbesc eu primul.

— Ai apucat-o pe căi greșite, l-am luat cu binișorul. Un linx de-al nostru, mă-nțelegi, siberian, s-o muște pe vecina lui din Orientul Îndepărtat! E frumos, ce zici?

Apoi am făcut din nou. Amîndoi păream îngrijorați.

— Mai treacă-meargă dacă i-ai fi ars, acolo, o labă în împrejurări, să zicem, extraprofesionale, am continuat pe un ton confidențial. Dar în arenă, de față cu toată lumea! Foarte urît!

Ce-au să creadă spectatorii? Ce-au să învețe de la tine? Ce exemplu le dai? Vrei ca în pauză sau, și mai rău, ajunși acasă să-și înfigă colții unul în ceafa celuilalt? Asta vrei? Da? Ar trebui să-ți fie rușine!

Prima oră din convorbirea noastră am consacrat-o astfel delicatei probleme a relațiilor dintre semenii. Apoi am făcut o scurtă trecere în revistă a situației interne și internaționale, după care m-am oprit asupra unor lipsuri încă existente și am enumerat pe larg realizările. A patra oră a convorbirii am dedicat-o exclusiv temelor familiale. Pe urmă am abordat pe cele general umane. La sfîrșitul celei de a șasea ore am deschis ușa și m-am adresat dresorului:

— Ia-ți mîta!

Dresorul își viri capul pe ușă și

Două schițe de M. ZAHAROV

nu-și crezu ochilor. Ba se și ciupi de nas, pentru mai multă siguranță.

— Cum ați reușit? exclamă el zguduit.

— Foarte simplu, i-am răspuns plictisit. În cariera mea am avut de-a face cu lei-paralei mai ceva ca asta!

O poveste tristă

Aflînd ce hotărîre luasem, colegii mei tresăriră și căzură într-o neagră melancolie.

În cele cîteva ore care urmară, șeful meu direct își mușca buzele, clipea des și din cînd în cînd își sufla nasul.

— Poate că te mai răzgîndești, Vasea! îmi șoptea din cînd în cînd drăgăstos, mîngîindu-mă pe cap cu o mîna ce-i tremura. Poate că-ți vine mîntea la cap!

— Nu pot, Ignat Spiridonovici, îi răspundeam de fiecare dată. Cum se zice, zarurile au fost aruncate.

— Vasăzică altă soluție nu există?

— Nici una, Ignat Spiridonovici!

— Ce să-i faci! oftă șeful meu direct, suflîndu-și nasul. Inseamnă că asta ți-e soarta. Chemarea destinului, nu alta! Dar barem ce ți-ai ales? „Temp-2” sau „Temp-3”?

— Ba „Temp-6”, i-am mărturisit izbucnînd în plîns. Se spune că e cel mai bun televizor! Are un ecran de 270 x 360!

Aici Ignat Spiridonovici nu mai rezistă și căzu, hohotînd ca un copil, la pieptul meu.

— Ce om pierdem! exclamă el printre sughituri. Ce savant se duce de ripă!

— Dar măcar ai să vii la lucru sau n-o să te mai vedem pe aici? se interesară tovarășii mei de muncă.

— Acum n-o să-i mai ardă de lucru! remarcă filozofic îngrijitoarea, tușa Glașa. N-o să-i mai ardă decît de „Varietăți”, de „Clubul veseliei” și de filme seriale!

— Și e încă un bărbat în floarea vîrstei! mă jeli o tovarășă de muncă din biroul de alături. Ar mai putea să aibă copii!

— Parcă numai copii! i-o întoarseră colegile din biroul meu. Ar putea să

conceapă cel puțin douăzeci de disertații științifice! Îl știm noi pe acest Spinoza!

— Adio, Vasea, nu mă uita! îmi zîmbi trist secretara. Cu tine aș fi mers pînă la capătul pămîntului, dar se vede treaba că nu ne-a fost scris!

— Ce tot vorbești, Galocika! am încercat s-o liniștesc. Te iubesc ca înainte!

— Auziți, vorbește de dragoste! scîncîră încetîșor femeile din biroul vecin. Nu știe ce-l așteaptă!

— Da ce, acum mai poate fi vorba de dragoste, ricană tușa Glașa. Ai să mai ai timp pentru dragoste? În curînd pe canalul trei au să înceapă emisiunile în culori, după sistemul francez SECAM. Ia auziți-l, dragoste!

— Dar ai să-mi scrii, nu-i așa? nu se mai putu abține Galocika și mi se aruncă în brațe.

— În fiecare zi! rîse din nou tușa

Glașa. Dar la televiziune, pentru rubrica „Intrebări și răspunsuri”.

— Ajunge! rosti posomorît responsabilul nostru sindical, ștergîndu-și pe furîș o lacrimă. Să ne așezăm înainte de despărțire, cum cere străbunul obicei. Așa. Ți-ai plătit cotizațiile? N-ai restanțe? Du-te cu Dumnezeu! Te mai ținem în sindicat trei luni, după aceea ai să ne ierți, dar pentru neplata cotizațiilor...

— Cum așa? l-am intrerupt mirat. De ce crezi că n-am să le plătesc?

Toți izbucniră în ris. Numai cîteva femei începură să plîngă.

— Drăguțul de el! se văicări tușa Glașa. Păi de acum încolo ai să-ți lași tot salariul la atelierul de reparații. Ai să plătești întii tehnicienilor, ca să ți-l pună la punct. Asta durează. Pe urmă va trebui să-i schimbi lămpile, condensatoarele, cite un buton pe ici pe colo, și în cele din urmă tubul catodic. Cu asta nu-i de glumit! Și cînd ai să începi să umbli din atelier în atelier ai să-ți pierzi ultima picătură de vlagă. N-ai să te mai poți mișca...

— Nici n-o să se miște! izbucniră în cor colegii mei. N-are nici un rost. De acum înainte are să zacă într-un fotoliu în fața ecranului! Acolo are să și moară!

— Veșnica lui pomenire! strigă cineva din asistență.

— Degeaba vă faceți idei! am încercat să-mi combat colegii. N-am de gînd să văd toate emisiunile de la început pînă la sfîrșit...

Dar n-am fost lăsat să continui.

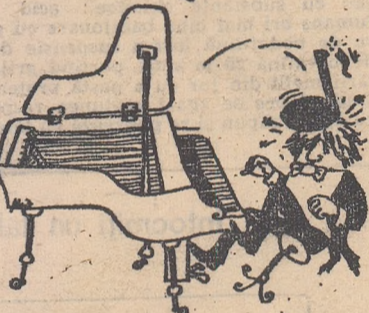
— Auzi ce-i în stare să spună! exclamă cineva.

— Știm noi ce inseamnă asta, nu toate emisiunile!

— Toți spun așa la început!

„Asta-i prea de tot!” am apucat să mă gîndesc, dar în fața ochilor mi s-au ivit niște dungi orizontale, iar imaginea tovarășilor mei de muncă și-a pierdut contrastul, luminozitatea, tăria și celelalte calități vizuale. Toate mi s-au învălmășit în minte și am căzut într-o stare de defecțiune tehnică.

După ce mi s-a făcut ieșirea din atelierul de reparații m-am dus glonț acasă, m-am așezat la birou și am scris această poveste tristă. Pentru posteritate.

Din păniile unui pianist

Despre scolopendre, urechelnițe și alte miriapode

„Era cu douăzeci de picioare în groapă”

(Din comunicarea medicului-șef al spitalului „Miriapodul”)

„Cu cîte picioare drepte trebuie să cale pentru a nu avea ghinion?”

(Din scrisoarea unei urechelnițe către o revistă pentru femei).

„Ce fericire că nu sînt miriapod! Să speli în fiecare seară patruzeci de picioare! Ce coșmar!”

(Din jurnalul unui elev din clasa a IV-a B)

„În legătură cu dispoziția Nr. 2344/56, vă rog să-mi comunicați cîte picioare trebuie să-i lipsească unui miriapod pentru a putea primi pensie de invaliditate.”

(Din adresa unui referent de la sectorul de pensii)

„Ce se va întimpla dacă scolopendrele vor căpăta picioare plate? Va putea industria noastră ușoară să satisfacă cererea de încălțăminte ortopedică?”

(Din sesizarea unui cetățean)

„În atenția tuturor urechelnilor! Probarea pantofilor de către o cumpărătoare nu poate să dureze mai mult de două zile!”

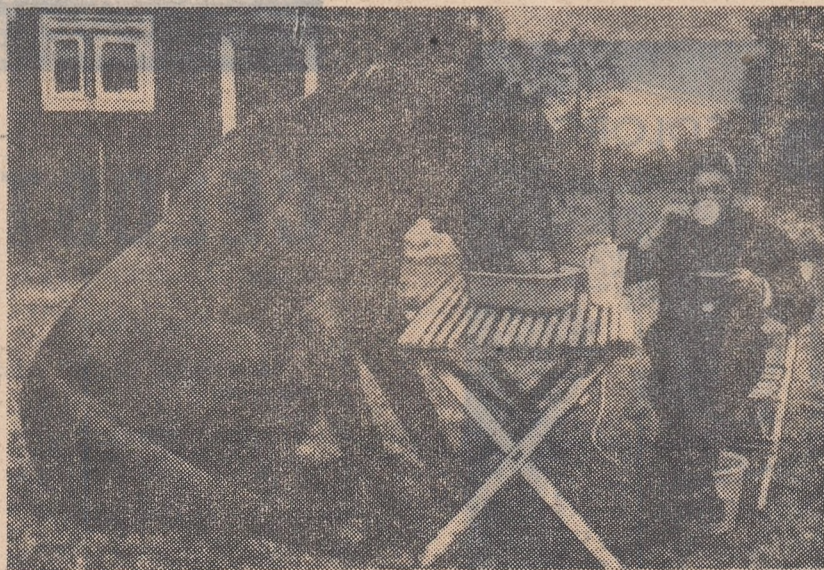
(Din publicitatea unui magazin de încălțăminte)

„Iar acum să bem pentru cel de al 37-lea picior!”

(Auzită într-un cerc de miriapode bețive)

(Din „Krokodil”)

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Micul dejun